

2013 m. birželio 14 d., penktadienis

Nr. 24 (1038) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

2

„The King's Singers“ Vilniaus festivalyje

3

Jaunųjų atlikėjų konkurso atgarsiai

5

Naujojo cirko spektaklis „Maja“

L. ŠALČIŪTĖS NUOTR.

Odires Mlászho, Brazilijos paviljonas

6

Trys pasakojimai iš Venecijos meno bienalės

7

Projektas „Tyliajam modernizmui atminti“

8

Pokalbis su režisieriumi Abdellatifu Kechiche'u

Andrius Žlabys

D. MATVEJEVO NUOTR.

Pagaunama? Nepagaunama?

Andrius Žlabys, Sergejus Krylovas ir Lietuvos kamerinis orkestras
Vilniaus festivalyje

Edmundas Gedgaudas

Taip, rašydamas šį kulkų tekstą ne sykį prisiminiau Juliaus Sasnauskas esę rinkinį. Net išdrjsau parafrazuotą tos knygos pavadinimą panaudoti kaip straipsnelio antraštę.

Nuo 2008 m. Lietuvos kameriniams orkestrui vadovauja ryškus rusų smuikavimo tradicijų atstovas Sergejus Krylovas. „Iš orkestro noriu to, ko siekiu ir pats: instrumenatinės, techninės atlikimo kokybės, nuolatinė interpretacinių paieškų, kurioms peno teikia visa gyvenimą trunkantis tyrinėjimai“, – skaitau Johanno Sebastiano Bacho monografinio koncerto lankstinuke. Isidėmėtini žodžiai.

Necilinio birželio 7-osios Vilniaus festivalio vakaro Nacionalinėje filharmonijoje solistai buvo Sergejus Krylovas (koncertai smuikui ir orkestrui Nr. 1 a-moll, Nr. 2 E-dur)

ir pianistas Andrius Žlabys (koncertai Nr. 5 f-moll, Nr. 4 A-dur ir Nr. 1 d-moll). Vien šių iškilių ir itin skirtingų virtuožų sugretinimas įžiebia pamastymą, vertu ilgo naaktinio pokalbio.

Pirmojoje koncerto dalyje klaušėmės pianisto. Vieno iš tų, kurie ne itin linksta su muzika bendrauti palypėjė į tvirtai suręstą „išminties bokštą“. Andriui („bokštė“, aišku, apsilankantiam) ne nuo šiandien būna svarbiav tai, ką nuo tokų irenginiižvelgti sunkoka. O dar pagauti... Kad ir išties nuoširdų dialogą su genijaus užrašytomis natomis.

„Istoriniai informuoto“ interpretavimo šalininkai kažin ar jaučiasi laimingi, girdėdami į fortepijono subtilybes panardintą Bacho tekstą. Natesižino. Beje, retsykiai jau visai smagiai pasiklausau muzieju dvelksmą gaudančių (ačiū Dievui, lyg ir nebešakoma „autentiškų“) interpretaci-

ju. Iš jų man mielešnės tos, kur „informuota išmintis“ nenustelbia muzikos gyvybės paslapcių.

Bet štai fortepijono garsuose Andrius dialogas su Johannu Sebastianu. Koncertas d-moll tą vakarą pagal seką jau trečias. Po pirmosios šio itin populiaraus kūrinio dalies iš kažkieno krūtinės išsiveržia susizavėjimo (džiaugsmo, katarsio?) šūksnis, palydėtas trumpų aplodimentų. Kitomis aplinkybėmis tai mane įsiutintų, tačiau juk ką tik džiaugiausi iškalbinga, be menkiavio virpesio tyla tarp koncertų f-moll ir A-dur dalų. Ir kai šitokią vakaro rangą nusakančią tylą sudrebina griausmingas „Vivat!“, mintyse jam pritariu. Tai neturi nieko bendra su neišprausios publikos aplodimentų liūtim po kiekvienos simfonijos dalies „elitiniuose“ koncertuo-

NUKELTA | 2 PSL.

Gražiai ir maloniai

„The King's Singers“ Vilniaus festivalyje

Algirdas Klovė

Jokia naujiena, kad šiuo metu Vilniuje vyksta svarbiausias ir didžiausias Lietuvoje Vilniaus festivalis ir kad šis renginys pristato gražią puokštę ryškių muzikos žvaigždžių. Antrasis koncertas buvo pavadinamas „Vakaras su „The King's Singers“. Manau, kad nemažai Lietuvos muzikų ar šiaip muzikos mėgėjų yra tikrai neblogai susipažinę su vienu geriausių Europoje (o ir plačiau) vokaliniu sekstetu „The King's Singers“ iš Didžiosios Britanijos. Šis kolektyvas jau nebe pirmą kartą koncertavo Lietuvoje. Tiesa, lyginant su prieš aštuonius metus čia koncertavusia sudėtimi, liko tik pusė mums matytų dainininkų. Komپaktinių plokštelių viršeliuose tenka matyti dar kitas pavardes. Tai reiškia, kad kolektyvas nebijo keisti sudėties. Vis dėlto įdomu, kad besikeičiant dalyviam veik nekinta skambesys, technika, kokybė. Ar tai vokalinės mokyklos paslapčis?

Dar vienas keistokas reiškinys – kad ir ką dainuotų, peršasi mintis, kad jie dainuoja senovinę muziką. Labai jau panašia maniera atliekami ir Orlando di Lasso, ir XX a. estų ar britų kompozitorų kūriniai. Senovinės muzikos atlikimui labai tinkami siauroki, aukštų vyrų balsai kartais gali dirbtinokai suskambėti naujos muzikos kontekste. „The King's Singers“ atliekama muzika graži ir maloni, tačiau kartais ji

skamba saldžiai ir ilgainiui toks atlikimas tampa pernelyg vienabriaunis, kyla netgi nuobodulio pavojus.

Garso išgavimo maniera kartais gali net pakelti gerai mums žinomus kūrinius, ką jau kalbėti apie popmuzikos ar džiazo aranžuotes, tačiau kartais sunku atpažinti ir klasika tapusias kompozicijas. Panašiai atsitiko ir su XX a. pradžioje Claude'o Debussy sukurtomis Trimis dainomis pagal Charles'o d'Orleans'o tekstus. Žinoma, turint omeny tai, kad poetas gyveno ir kürė XV a.,

ši vokalinė traktuotė suskambo įtikinamai.

Negali nežavėti nepriekaištingai valdomi balsai, puikus ansambliskumas, tobulas derėjimas. Daugelį liečiavimų klausytojų, ypač moterų, žavi angliskos vyrų manieros, sceninis elgesys ir galantiškumas. Galbūt todėl plojimai po kiekvienos dainos tēčesi kartais net ilgiau nei pati daina... Atrodo, lietuviai išmoko dėkoti muzikantams. Jau keleri metai galima pastebeti, kad visus užsieniečius publiką palydi stovėdama.

2008 m. grupė „The King's Singers“ atšventė savo keturiadesmetį, taigi šiemet turėtų šventi keturiadesmetį penkerius gyvavimo metus. Per tokį gražų darbo laiką jie buvo apdovanoti daugybė labai svarbių apdovanojimų, tarp kurių ir du „Grammy“ prizai. Ši sezoną grupė parengė didžiulį koncertinį turą, kurio ryškiausiai taškai – Niujorko „Carnegie Hall“, Kembridžo Karaliaus koledžo bažnyčia, Dresdeno Dievo Motinos bažnyčia ir, žinoma, mūsų Vilniaus filharmonijos

salė, kuri koncerto metu nuo scenos buvo giriama kokius penkis kartus. Iš turė pateko dar daugybė Europos, Pietų Amerikos šalių.

Kalbėti apie šios grupės repertuarą tikrai nėra lengva, nes, ka gero, nesurasiame tokio žanro kūrinii, kurių „The King's Singers“ nėra dainavę. Štai ir Vilniuje, be pirmoje dalyje skambėjusi Orlando di Lasso ir Adriano Willaerto motetų, skambėjo XX a. estų kompozitoriaus Cyriillus Kreeko „Dovydo psalmes“ ir brito Paulo Pattersono „Laikrodis“ („Timepiece“), kuris spindėjo tikru anglisku humoru – ir iš muzikos, ir iš tekstu, ir dar paryškintu pačiu atlikėju artistiškumo (beje, man atrodo, kad pasikeitus atlikėjų sudėčiai kiek priblėso ir humoro padausta).

Antroje koncerto dalyje, po jau minėtų C. Debussy dainų, išgirdome žymiausius „The King's Singers“ repertuario perliukus. Tiesa, prieš aštuonius metus man jie padarė kiek didesnį išpūdį, bet žavėtis aranžuotėmis ir atlikimo technika, žinoma, buvo galima ir šikart. Girdėjome keletą ankstyvojo vokalinio džiazo šedevrų, spiričuelių ir gospelų, popmuzikos dainų, kurias kadaise sukūrė didieji šio žanro meistrų. Tačiau gražiausiai suskambėjo bisui padainuota anglų liaudies dainelė, kuri yra labai gerai žinoma visoje Didžiojoje Britanijoje ir puikiai atspindi britiškos sielos ir muzikos sąskambį. Šis kūrinys ypač tiko kolektivui ir jautėsi, kad jie labai ji myli.

„The King's Singers“

D. MATVEJEVO NUOTR.

Pagaunama? Nepagaunama?

ATKELTA IŠ 1 PSL.

se. Nebelankau jų ne tik dėl bilieto kainos, bet ir dėl šitokų bei į jas paňašių mūsų „visuomenės grietinėlės“ manifestacijų.

Gausėja narcizo sindromu sergančių artistų. Gabius pianistus svaigina klavišų akrobato kelio vilonės, iš kur nelengva sugržti. Paňašūs pavojai tyko dainininkų, aktorių, dailininkų... Šunkelių įvairovė šiandien nebestebina. Išsimeta į dūšeles blizzgaus paviršiaus užkratas, žiūrėk, tas ar kitas (netgi gabus!) su juo ir susitapatina. Kritika tokius kartais stebi: ar nuo virtuozinės kaitros pianisto plāstakos arba kokia dainininko gerklė jau rūksta, ar dar ne. Rūksta? Puiku!

Andrius ištikimas kelrodžiu, kuriuo sekdamas nepaklysi. Johanno Sebastiano išmintis jam tarsi atversta knyga su anaiptol nevienareikšmiais atskaitos taškais. Nerūdijantis kompasas.

Jautri, subtili Andriaus garsų skalė. Klausydamas dažnai pagalvoju apie jo santykį su *belcanto* menu (šio pianisto laboratorijoje suvoktu savaip). Iš švelniausių skambesių zoną jis gali leistis ne menkindamas,

o ryškindamas garsų iškalbą, stebėdamas toje sferoje slypinčius atspalvius ir juos pamégusias „nepagaunamas“ muzikos prasmes. Iš vienos

tafizinius Bacho muzikos tarpsnius pianistas protarpiai lieka vienišas (tarkim, Koncerto A-dur *Larghetto* dalyje, ir ne tik joje). Yra riba, kuri

chitektas Kristupas Glaubicas tebeskleidžia iš Vilniaus Šv. Kotrynos bokštų, kurią – tarsi šventąją ugnį – tebesaugo Stanislovo Kuzmos skulptūros, Liudo Trukio scenovaidžių eskizai...

„Nerūstauk ant gerų profesionalių, aplenkiamų nemirtingumo dvelksmo“, – kartoju sau ir šias eilutes rašydamas. Nes jau po pertraukos išjausti į profesionaliai nugalintus dviejų koncertų smuikui skambesius nebuvo paprasta. Prisiminiu Sergejus Krylovo žodžius, paciuotus rašinio pradžioje. Tada mintyse ir pridūriau sakini, kuriuo pradėjau šią pastraipą. Pamažėle ēmiau iðėmiau klausytis išties gausios interpretacinių įvairovės, bet taip ir neatstojo įtarimas, jog jis labiau savitikslė, negu paisanti giluminė muzikos dramaturgijos dingsčių. Tuo keliu žengiant reikyt dar kažko...

Ir štai – stulbinantis būsas. Sergejus Krylovas solo smuikuoją Tokatą ir fugą – vieną žinomiausių klasikinės muzikos slagerių. Taip, tą nuo vaikystės mūsų ausyse apsigvenusį galingais, šiurpinančiais vargonų

Sergejus Krylovas

D. MATVEJEVO NUOTR.

dinaminės plotmės į kitą Andrius dažnai pereina nejučia, taip ir motyvuodamas, ir ryškindamas dramaturginę kūrinio iškalbą.

Natūralu, kad žengdamas į me-

rią „žemėskai“ muziką interpretuojančiam orkestrui įveikti nelengva. Nebent su kokiu Jonu Aleksu, kuriam paklusdavo paslaptingoji mano šviesa. Ta pati, kurią genialus ar-

garsais. Arba – ne bet kokių autorių parašytomis transkripciomis fortepijonui. Dar ir orkestrui. Bet (priimkime tai kaip itin populiarus kūrinio legendos dalį) senokai paslido abejonės, ar tikrai šios muzikos autorius yra Johannas Sebastianas Bachas. Esą jis tik vargonams pritaikę nežinomo autorius jau anuomet primišta smuiko opusą. Tačiau šis būtent į vargonus suliedo šaknis. Dar kokias! Drauge su vandenyno galybe ūžaujančiu, romantizmo išiūbuotu virtuoziškumu. Ir po viso to vėl smuikui? Na, nejuokaukite...

Bet Sergejus Krylovas ēmës ižūliai drąsios šio kūrinio transkripcijos smuikui solo (jos autorius Bruce Fox Lefrache) ir štai jis skrieja audringo garsų vandenyno bangomis, toli pranokdamas Kalifornijos banglenčių vikruolius. Pabandyk tokį pagauti! Tad gal dar sykį pasidžiaukime, kad Lietuvos kamerinis orkestras tapo šio išskirtinio virtuozo prieplauka?

EDMUNDAS GEDGAUDAS

Gera dirva tobulėti

XXI Juozo Pakalnio jaunujų atlikėjų konkurso atgarsiai

Robertas Beinaris

Šių metų kovo mėnesį vykės vienas svarbiausių pučiamujų ir mušamujų instrumentų atlikėjų konkursų Lietuvoje siūlta daug žadančių žinių. Čia galime išgirsti ir pajusti, kaip tobulėja mūsų jaunieji muzikantai. Man pačiam šis konkursas rūpi ne tik organizavimo požiūriu, bet yra brangus ir prisiminimais – esu ne kartą ir pats jame dalyvavęs. Žinau, kaip jaunam atlikėjui svarbu nugalėti būtent šiam konkurse. Daugelis pripažista, kad kartais gerokai sunkiau laimėti J. Pakalnio konkurse negu kur nors užsienyje.

Konkursas turi senas tradicijas. Nors buvo pradėtas organizuoti dar ankstiau, nuo 1992-ųjų jam suteiktas Juozo Pakalnio vardas. Konkursas organizuojamas kiekvienais metais, tačiau skirtingoms mokyklų kategorijoms. Vienais metais – muzikos mokykloms, kitaip – meno mokykloms ir konservatorijoms.

Patyrę muzikai, vertinantys jaunuosius, visada laukia maksimalaus rezultato. I finalinį turą atlikėjai patenka po rimtų atrankų savo mokyklose, vėliau apskrityse, ir daugeliui jaunuoliui tai tampa dideliu iššūkiu. Šiam konkurse galime ižvelgti ir Lietuvos atlikėjų muzikines tendencijas, ivertinti mokytojų darbo profesionalumą, bendrą mokyklų pasirengimą. Apie tai byloja ir laureatų kiekis konkretioje mokykloje. Džiugu konstatuoti, jog kiekvienais metais matomas puikus atlikėjų muzikinis pasirengimas, muzikalumas, stiliaus pajauta, artistiškumas. Tam įtakos turi daugelis veiksniai, bet svarbiausias – puikus mokytojų darbas.

Svarbią vietą užima lietuvių kompozitorų muzikos interpretavimas. Skatinanti groti lietuvių autorių muziką – viena iš šio konkurso misijų. Privalomose konkurso programose dažnai matomos Juozo Pakalnio, Mikalojaus Konstantino Čiurlionio, Balio Dvariono, Tauro Adomavičiaus, Osvaldo Balakausko, Jurgio Juozapaičio

ir kitų autorų pavardės.

Programos derinamos su įvairiu mokyklų mokytojais. Kūrinių pasirinkimui pirmiausia įtakos turi atlikėjo amžius ir keliami tikslai. Ješkoma opsiūs, kurie geriausiai atskleidžia stipriasių atlikėjo savybes – mąstymą, muzikinės formos pajautimą, šiuolaikinių instrumento galimybų žinojimą.

Konkurse dalyvauja net dylikos skirtingu instrumentų kategorijų atlikėjai, o šios dar yra dalijamos į keturias amžiaus grupes. Iškovoti pirmają vietą kiekvienais metais darosi vis sunkiau, nes reikalavimai ir konkursu lygis nuolat kyla. Šių metų konkursas, vykės Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje ir Kauno J. Grudžio konservatorijoje, išsiskyrė kaip niekada aukštū profesiū meistriškumu. Išgirdome daug talentingo jaunimo, kuris ateityje, tikimės, mus džiugins profesionalioje scenoje Lietuvoje ir užsienyje.

Kadangi šių metų konkurse dalyvavo meno mokyklų ir konservatorijų moksleiviai, norėčiau įvardyti ir pasveikinti pačius ryškiausius pirmųjų vietų laureatus, jų mokytojus bei mokyklas. Nacionalinė M.K. Čiurlionio menų mokykla savo „saskaitoje“ turi net aštuonias pirmąsias vietas: Marija Račauskaitė (fleita), mokyt. Žibutė Valkaitytė; Kęstutis Abaris (klarnetas), mokyt. Antanas Taločka ir Laurynas Čekeiliais; Augustinas Žiūra ir Martynas Jocas (saksofonas), mokyt. Aleksandras Fedotovas; Gediminas Abaris (valtorna), mokyt. Vitas Vidžbelis; Kristupas Žiūra (trimitas), mokyt. Aretas Baranauskas; Justinas Skulskis ir Augustinas Būrė (mušamieji instrumentai), mokyt. Zenonas Bagavičius. Klaipėdos Eduardo Balsio menu gimnazija laimėjo keturias pirmas vietas: Dominyka Šeibokaitė (fleita), mokyt. Aivarina Gaubienė; Benas Butkus (trimitas), mokyt. Viktoras Kovalionas; Lukas Saudargas (trombonas), mokyt. Jurgis Barakauskas; Kaspars Petkus (mušamieji instrumentai).

Zenonas Bagavičius. Klaipėdos Eduardo Balsio menu gimnazija laimėjo keturias pirmas vietas: Dominyka Šeibokaitė (fleita), mokyt. Aivarina Gaubienė; Benas Butkus (trimitas), mokyt. Viktoras Kovalionas; Lukas Saudargas (trombonas), mokyt. Jurgis Barakauskas; Kaspars Petkus (mušamieji instrumentai).

Juozo Pakalnio konkursų laureatai ir vertinimo komisijos narai

tai), mokyt. Pranas Dovydaitis. Klaipėdos Stasio Šimkaus konservatorija laimėjo tris pirmas vietas: Almantas Karėčka (trimitas), mokyt. Zenonas Šimkus; Jonas Katauskas (trimitas), mokyt. Virginijus Nemaniūnas; Justas Nedzeckas (trombonas), mokyt. Jurgis Barakauskas. Po dvi pirmąsias vietas laimėjo Kauno Juozo Grudžio konservatorija: Matas Ščerbauskas (klarnetas), mokyt. Kęstutis Bluius; Laurynas Gulevičius (valtornė), mokyt. Arūnas Kigas. Taip pat Kauno Juozo Naujalio muzikos gimnazija: Pijus Paškevičius (obojas), mokyt. Vytautas Mastekia; Jurgis Valentas (valtornė), mokyt. Vilimantas Vitartas. Pirmąją vietą laimėjo ir Vilniaus Juozo Tallat-Kelpšos konservatorijos moksleivis Arminas Bižys (saksofonas altas), mokyt. Genadijus Afanasyjevas, bei Panevėžio Vytauto Mikalausko menų mokylos moksleivė Indrė Jonaitytė (trimitas), mokyt. Saulius Buitvydas.

Antrajų ir trečiųjų vietų laureatai irgi buvo ryškūs ir įdomūs. Taip pat labai smagu pasidžiaugti pirmųjų vietų laureatų koncertu, įvykusiu balandžio 27 d. Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Didžiojoje salėje. Tai nauja, bet jau pasiteisinus tradičia. Laureatai sulaukė didelio klausy-

tojų dėmesio bei ovacijų. Taip jaunesniems atlikėjams atsiveria dar vienos etapas profesionalios scenos ir pripažinimo link.

J. Pakalnio konkursą rengia LMTA. Pučiamujų ir mušamujų instrumentų katedros vedėjas ir dėstytojas. O pagrindinis iniciatyvinis organizatorius yra Kauno Juozo Grudžio konservatorijos direktorius Kęstutis Bluius bei pedagogai. Be abejio, prie viso šio gražaus renginio prisideda daugybė pučiamujų ir mušamujų instrumentų muzikos puose-lėjimui atsidavusių žmonių.

Kiekvienais metais organizatoriai galvoja, kuo dar pajairinti ši populiarų konkursą. Šiuo metu kilo nauja idėja – organizuoti Tarptautinį J. Pakalnio pučiamujų ir mušamujų muzikos instrumentų konkursą atlikėjams iki 26-erių metų. Tai būtų dar viena ryški paskata šios profesijos muzikams, kol kas neturintiesiems Lietuvoje tokio konkurso. Poreikis yra didžiulis, nes mūsų atlikėjai „namie“ retai išbando savo meistriškumą, o, beje, užsienio konkursuose jie pasiekia nemenkų laimėjimų. Šis projektas gali įvykti tik rėmėjų dėka ar remiant valstybinėms institucijoms, nes jam reikia nemazai lėšų. Tikimės, jog pučiamujų ir

mušamujų instrumentų menas, solidžiai pristatantis Lietuvos atlikimo kultūrą net ir placių užsienyje, sudomins visas institucijas, galinčias padėti išgvendinti šią idėją. I tarptautinį J. Pakalnio pučiamujų ir mušamujų muzikos instrumentų konkursą numatytą rengti 2014 metų lapkričio mėnesį.

Toks konkursas būtų ne tik jau-rių šalių atstovų varžytuvės. Tai būtų proga plačiau pagarsinti ir vieną iškiliausią Lietuvos kompozitorių – tragisko likimo menininką Juozą Pakalnį. Šis muzikas išsiskyrė kaip žymus fleitininkas – virtuozas, kompozitorius, dirigentas, pedagogas. Jo kūryba yra labai svarbi pučiamujų instrumentų, ypač fleitos, literatūroje. J. Pakalnio kūriniai fleitai yra labai melodingi ir kartu techniškai sudėtingi. Juose atskleidžiamos pačios gražiausios šio instrumento spalvos. J. Pakalnio vardas įkvėpia visus konkurso dalyvius bei jų mokytojus didžiuotis šio menininko talentu, prisidėti prie jo muzikinio palikimo skliaudos.

Linkédamas visiems gražių siekių, noriu padėkoti ir visus dar kartą pasveikinti su puikiais rezultatais. Tik kartu mes galime pasiekti aukščiausių meninių laimėjimų.

Anonsai

Gedulo ir vilties dienai skambė Krzysztofo Pendereckio „Lenkiškasis Requiem“

Birželio 14-ąjį minint Gedulo ir vilties dieną Lietuvos nacionalinio operos ir baletų teatro scenoje susitiks gausus būrys Lietuvos ir Lenkijos atlikėjų: solistai, chorai ir orkestrai suvienys savo jėgas reikšmingam lenkų oratoriniam opusu – Krzysztofo Pendereckio „Lenkiškajam Requiem“ atlikti. Taip bus paminėta ir vieno žymiausių mūsų dienų lenkų kompozitorų 80-metis. I Vilnių ketina atvykti ir pats Krzysztofas Pendereckis.

Krzysztofo Pendereckio (g. 1933) „Lenkiškasis Requiem“ solistams, mišriam chorui ir orkestrui – viena iškiliausiu praėjusio amžiaus lenkų oratorinių kompozicijų. Panaudojęs tradicinius lotyniškus gedulinių mi-

Krzysztof Penderecki

šių tekstu, kompozitorius sukūrė veikalą, kuris, viršydamas įprastu mišių kompozicijos žanrą, tapo reikšmingu XX a. Lenkijos istorijos įvykių atspindžiu ir liudytoju. Čia garsų menu įkūnyta ne viena lenkų visuomenei skausminga patirtis: komunistinio režimo aukų likimai, Ka-

tynės įvykiai, Varšuvos sukilimas, taip pat ir šviesesni momentai – kylančios judėjimas dėl nepriklausomybės, stiprėjanti laisvės viltis.

„Lenkiškasis Requiem“ – monumentalus ir teatrališkas kūriny. Sukurtas 1980–1984-aisiais, 1993 m. jis dar buvo papildytas išplėtota *Sanc-tus* dalimi. „Requiem“ ryškiai papildo muzikinę šio žanro istoriją, tam tikromis meninėmis ir kompozicinėmis užuominomis siedamasis su ankstesnių epochų mokyklomis – jaime girdėti renesanso muzikos kūrėjų, W.A. Mozart, L. Cherubini, H. Berlioz muzikos atgarsiu. Greta lotyniškų tekstų kūrinyje suskamba ir tradicinės lenkiškos liaudies giesmės „Švięty Bože“ fragmentas. Tačiau, pažindamas šias tradicijas, Pendereckis nesusitapatina nė su viena jų – jis randą savitą būdą ir vietą interpretuoti šį žanrą ir surūpina originalų tradicijos bei šiuolaikiskumo lydinį.

„Kai išgirdau „Lenkiškajį Requi-

em“, jis man atvėrė visiškai naujų garsų pasaulį. Dinaminis ir emocinis spektras nuo vos šnibždamo *pianissimo* iki širdž veriančio *fortissimo* buvo neaprēpiamas“, – savo įspūdį apie šį kūrinių yra išreiškusi žymiausia muzikininkė Anne-Sophie Mutter.

Šiam kūriniui atlikti susijungia žymūs Lietuvos ir Lenkijos solistai ir kolektyvai. Soprano Nomeda Kazlaus gerais pažysta Ispanijos, Italijos, Lenkijos, Slovėnijos ir kitų Europos operos teatrų žiūrovai, o Lietuvos jauną dainininkę kritikai puikiai įvertino dėl jos 2007 m. LNOBT suskarto įspūdingo Brunhilodos vaidmens R. Wagnerio „Valkirijoje“. Vroclavo K. Lipinskio muzikos akademijos auklėtinė mecosopranas Agnieszka Rehlis ir Varšuvos F. Chopino muzikos akademijos absolventas tenoras Adamas Zduniukis – įsimintinų operos vaidmenų Lenkijos operos teatrauose ir užsienio scenose sukūrė atlikėjai.

Dažnai rengiami oratorinių kūrinių partijas, šie dainininkai dalyvauja beveik visų K. Pendereckio kūrinių atlikimuose, jų įrašuose. Bosas Liudas Mikalauskas – taip pat patyręs koncertinės scenos ir operos atlikėjas. Dažnai kviečiamas dainuoti su Lietuvos orkestrais, jis nuolat koncertuoja Lenkijoje su šios šalies simfoniniais kolektyvais.

K. Pendereckio „Lenkiškajį Requiem“ gros Vroclavo filharmonijos simfoninių orkestro dirigentas Petras Bingelis) ir valstybiniu choru „Vilnius“ (meno vadovas ir dirigentas Povilas Gylys) vyrų grupė. Diriguos žymus Lenkijos dirigentas, Vroclavo filharmonijos simfoninių orkestro meno vadovas Jacekas Kaspszykas.

Koncerto Lietuvos nacionalinės operos ir baletų teatre pradžia – 19 val.

VILNIAUS FESTIVALIO INF.

Sakralinės muzikos takais

Naujas DVD „Uolų medus“

Rita Aleknaitė-Bieliauskienė

„Uolų medus“ – taip pavadinėta DVD gegužės 14 d. Bažnytinio paveldo muziejuje pristatė Mokslo ir enciklopedijų leidybos centro suburti kūrėjai. Popietė vedusi Živilė Stonytė pristatė gausius vakaro svečius. Tai apie kūrybinį darbą prie projekto kalbėjė, renginėje dalyvavę scenarijaus autorius ir atlikėjas kunigas dr. Vilius Sikorskis, MELC vyresnijoji mokslinė redaktorė ir leidinio įkvėpėja, projekto vadovė Birutė Žalaliénė, koregavusi kalbamus ir rašomus tekstus, vaizdo režisierius Robertas Zamaris, dvingą tonaciją pajautusi dizainerė Rūta Žalalytė, DVD programuotojas Marius Girutis, giedotojai.

Dideliam ekrane, tarsi atkuriant filmo kūrybos eiga ir jo herojus giedotojus provokavusias aplinkybes, buvo parodytai filmo fragmentai. Sakralinė muziką giedodamas ir kalbėdamas, žiūrovus ir klausytojus lydi grigališkojo choralo magistras, humanitarinių mokslo daktaras, teologas kunigas Vilius Sikorskis. Manau, jo pateikta medžiaga galima pasitiketi. Marijampolės O. Suakienės pedagoginėje muzikos mokykloje jis išleido choro dirigavimo, muzikos mokytojo, solfēžo dėstytojo kvalifikacijas, Vytauto Didžiojo universitete – teologijos bakalauro, pastoracinės teologijos magistro laipsnį, ten pat 2012 m. ap-

Ansamblis „Skitos“

gynė doktoratą „Musica sacra Katolikų bažnyčioje ir jos vertinimas Lietuvoje liturginiu požiūriu“.

Visas šis studijų periodas buvo turtinges ir kitų įvykių, davusių didelės patirties, žinių, peno gilesniams pamastymams: septynerius metus V. Sikorskis gyveno benediktinų vienuolyne Soleme (Prancūzija), tapo kunigu, baigė Popiežiškajį bažnytinės muzikos institutą Romoje, apgynė grigališkojo choralo magistro darbą ir gavo diplomą *magna cum laude*. Kaip kantorius giedojo popiežiaus Benedikto XVI rekolkcijose Vatikane, skaitė pranešimus apie bažnytinę muziką Lietuvos ir tarptautinėse konferencijose. Drauge su kitais išleido grigališkojo choralo giesmių, kurios sudėtos į Ital-

joje, Prancūzijoje, Šveicarijoje išleistas kompaktines plokštėles. Kunigas dirbo pastoracinių darbų, verčia knygas, dalyvauja leidiniu apie bažnytinę muziką redakcinėse kolegijose, veda radijo laida, dėsto.

Tai pirmas toks plačiai sakralinę muziką aprépianti darbas, subūrės ir daug pagalbininkų. Medžiaga kaupta ilgai. Plokštelės autoriai medžiagą tyrimo pasitelkę mokslininkus, liturgijos žinovus, liaudies giedotojus. Ivertinant darbo aprėptį, įvairiapusiskumą ir patikimumo vertę, reikėtų paminėti bent kai kuriuos filmo talkininkus: profesorius Daivą Kšanienę, Rimantą Sliužinską, Algirdą Žemaitaitį, mokslininkus Jūratę Trilupaitienę, Joną Vilimą, Arvydą Karašką, Vilniaus stačiatikių

Šventosios Dvasios vienuolyne bažnyčios kunigą Vitalijų Mocką, diakoną kompozitorių Viktorą Miniotą ir jo vadovaujamą ansamblį „Skitos“, regentę Nadeždą Lomako ir Jaunimo chorą, Lietuvos evangelikų liuteronų bažnyčios vyskupą Mindaugą Sabutį, grigališkojo choralo giedotojus iš Vilniaus, Lietuvos vienuolių seseris, kantičių žinovus praktikus, Veroniką Povilionienę, etnografinius ansamblius. Kūrėjus globojo MELC vadovas Rimantas Kareckas. Projektą rėmė Lietuvos kultūros fondas.

„Isiklausykime ir pajuskime, kaip XXI a. pradžioje dar gieda krikščionys Lietuvoje“, – pradėjo savo pasakojimą V. Sikorskis. Filmas užfiksavo giedančius Palendriuose, Šv. Benedikto vienuolyne (Kelmė r.), Marijampolės, Šiaulių, Vilniaus maldos namuose. Kokios giedotos mūsų tėvų giesmės, „šalteniai“ vadintos, kurias dar mena Kriaunu nuo Rokiškio krašto „giedrokos“. Kunigas V. Sikorskis pasakojo, kad kai-muose „būta ir tokį kantorių, kurie vėto saviosios pavardės *Švintas Dieve ar Dūdele* vadinti. Tokie buvę Vincas ir Petras Driskiai.“ Verta prisiminti, kad nuo Sartų Lietuvos kaimų trobosna atėjo ir vienas kantičių kūrėjų kunigas Antanas Strazdas. Net ir vargingiausioje troboje būta šventos vietas: kai ant stalo užtiesiama vėju dvelkianti balta staltiesė, prie pastatyto kryželio suvirpa

žvakės liepsna, o „giedrokos“ po baltomis skepetomis suslepia plaukus. Šiandien tai filme fiksuoti kultūriniai liudijimai.

Per filmo pristatymą bažnyčios skliautuose aidėjo senaja slavų kalba vyrų bosinamos Vilniaus stačiatikių Šventosios Dvasios vienuolyne Viktoro Minioto vadovaujamo „Skitos“ ansamblis giedamos giesmės.

Plokštelėje pristatoma ir Lietuvos evangelikų liuteronų liturgija, kurioje, kaip sakė Lietuvos evangelikų vyskupas Mindaugas Sabutis, giesmė, protestantiškas choras – antrasis svarbus liturgijos elementas po Dievo žodžio. „Kiekvienna giesmė – tarsi pamokslas.“ Bažnytinio paveldo muziejaus skliautuose skambėjo filmo herojų – „Schola Gregoriana Vilnensis“ giesmės ir Veronikos Povilionienės susirinkus įtraukiantis vingravimas.

Prie plokštelės pridėtas skoninės parengtas informatyvus, dvasinės Klaudijaus Driskiaus nuotrauka prasidedantis leidinukas. Išsakyti norėčiau vieną priekaištą: akis bado pernelyg daug kuno V. Sikorsko nuotraukų iš asmeninio archyvo.

Plokštelės vertė pažintinę, išsauganti paveldą, skleidžianti dvasinę gėmumą ir teikianti estetinį pasitenkinimą: panyrant į virš rūkų ir saulės nutiekstę lietuviškų sodžių širdį – plazdant giesmei ir varpui skatinant jos klausytis.

Anonsai

XI tarptautinis menų festivalis „Druskininkų vasara su Čiurlioniu“

Birželio 16 – rugpjūčio 22 d. į taip Mikalojaus Konstantino Čiurlionio mylėtū Druskininkų rūmti įsiliai klasikinė muzika. Atvyks žinomi Čiurlionio kūrybos tyrimo kūrėjai bei puoselėtojai, iškilūs muzikos atlikėjai. Čia vyks vienuoliukasis tarptautinis menų festivalis „Druskininkų vasara su M.K. Čiurlioniui“. Festivalio renginiai pasieks ir Čiurlionio gimtinę – Senąją Varėną bei Liškiavą.

Festivalio organizatoriai – Lietuvos muzikų rėmimo fondas ir Druskininkų savivaldybė – dovanos per 40 renginių: koncertų, sakralinės muzikos valandų, autorinių kūrybos vakarų, literatūrinių skaitymų, tarptautinę konferenciją „M.K. Čiurlionis ir pasaulis“, Smuiko muzikos šventę. Veiks parodos, vyks muzikinės-literatūrinės popietės, susitikimai prie apvalaus stalo.

Džiugu, kad kasmet festivalis tampa vis žinomesnės ir jo programoje noriai dalyvauja pripažinti užsienio šalių atlikėjai bei užsienyje gyvenantys lietuvių. I šiųmetė „Druskininkų vasara“ atvyks vargonininkas Virginijus Barkauskas (JAV), pianistai Gabrielius Alekna (JAV), Jurgis Aleknavičius (Lietuva, Rusija), Irena Friedland (Izraelis), smuikinė Dalia Kuznecovaite (Lietuva, Prancūzija), tenorai Mykolas Ne-

Čiurlionio kvartetas

chajus ir Algiris Lunskis (Vokietija), styginių kvartetas „Ensemble a Corda“ iš Norvegijos.

Birželio 16 d. prasidėjęs festivalis liepos ir rugpjūčio mėnesiais kiekvieną sekmadienį klausytis sakralinės ir vargonų muzikos pakvies į Druskininkų Šv. Mergelės Marijos Škaplierinės bažnyčią. Ciklo „Čiurlionio kūryba“ stygą palieptus“ koncertuose skambės Čiurlionio kvarteto, Virginijaus Barkausko, Bernardo Vasiliausko, Gedimino Kvirklio, Jūratės Landsbergytės, Živilės Survilaitės, Virginijos Survilaitės, Jarūnės Barkauskaitės, Renato Marcinkevič-Lesieur pertekiamo didinga vargonų muzika, klausymės žinomų vokalistų – Liudo Norvaišos,

Aušros Cicėnaitės, Ievos Prudnikovaitės, Aušros Liutkutės, pučiamųjų instrumentų atlikėjų – saksofonininko virtuozo Petro Vyšniauską, fleitininkų Vytenio Gursčio (Lietuva, Vokietija), Viktorijos Zabrodaitės, obojininko Roberto Beinario.

I Čiurlionio memorialinį muziejų kamerinės muzikos gerbejus pakvies pianistai – Rokas Zubovas, viešnia iš Izraelio Irena Friedland, jaunosios kartos atstovas Jurgis Aleknavičius (Lietuva, Rusija), Solinė SPA „Vilnius SANA“ surengs Lietuvą pasaulyje garsinantis, JAV gyvenantis pianistas Gabrielius Alekna.

Šioje salėje įvyks ir vieno iš labiausiai pripažintų Lietuvos kompo-

zitoriu Broniaus Kutavičiaus kūrybos vakaras, jame išgirsime Kauno styginių kvarteto atliekamą kompozitoriaus Styginių kvartetą Nr. 2 „Anno Cum tettigonia“, koncerte skambės „Džūkiškos variacijos“ bei smuikui skirti kūriniai, atliekami Gabrielės Sližytės (Lietuva, Prancūzija) ir Katažinos Narkevič.

Smuiko muzikos šventės bei kitai kameriniai renginiai vyks „Draugystės“ sanatorijoje, Druskininkų M.K. Čiurlionio meno mokykloje, viešbučių „Regina“, „Europe Royal Druskininkai“, „Best Western hotel Central“ salėse. Prancūzų lietuvių muzikos ir poezijos vakarą surengs kasmet festivalio programoje dalyvaujanti žinoma pianistė Birutė Vainiūnaitė ir jos studentė Lukrecija Petkutė. Pripažinti atlikėjai Sabina Martinaitytė, Audronė Eitmanavičiūtė, Mantas Gacevičius, Andrejus Apšega skirs koncertą G. Verdi ir R. Wagnerio 200-osioms gimimo metinėms.

Druskininkų savivaldybės viešoji biblioteka svetingai laukia literatūros gerbejų. Pasitinkant K. Doneilaičio 300-asioms gimimo metinėms, bibliotekoje bus surengti Doneilaičio kūrybos skaitymai, kuriuose meninio žodžio galių ir groži atskleis aktorė Gražina Urbonaitytė. Jai talkins jaunieji smuikininkai.

Liepos 22–28 d. vyks Čiurlionio studijų savaitė, o jos metu – konferencija „M.K. Čiurlionis ir pasaulis“ bei Smuikininkų meistriškumo mokykla. Konferencijoje naujas

pastebėjimais ir interpretacijomis apie Čiurlionio ir jo amžininkų kūrybą dalyysis žinomi menotyrininkai, muzikologai, literatūrologai, menininkai: Antanas Andrijauskas, Rimantas Astrauskas, Rita Aleknaitė-Bieliauskienė, Gražina Daunoravičienė, Irena Friedland (Izraelis), Nida Gaidauskienė, Inga Jankauskienė, Salomėja Jastrumskytė, Gabrielė Kondrotaitė, Darius Kučinskas, Antanas Kučinskas, Giedrius Kuprevičius, Jūratė Landsbergytė, Vida Mažrimienė, Adelbertas Nedzelskis, Rima Povilionienė, Rokas Zubovas, Genovaitė Žiobakienė. Konferencijoje bus pristatyti ir aptarti naujausiai kūriniai, skirti Čiurlioniui.

Į aštuonioliką Smuikininkų meistriškumo mokyklą, įsikurusia Druskininkų M.K. Čiurlionio meno mokykloje, rengiasi atvykti 20 jaunujių smuikininkų iš Lietuvos muzikos ir meno mokyklų, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos, užsienio šalių. Visą savaitę jaunieji smuikininkai ne tik lankys pamokas, bet ir geros koncertuose Druskininkų sanatorijose, muziejuose, viešbučiuose, meno mokykloje, Liškiavos bažnyčioje.

Baigiamuoju festivalio akordu taps koncertas, skirtas Čiurlionio 138-osioms gimimo metinėms „Grand SPA Lietuva“ „Nemuno“ salėje. Lietuvos kamerinis orkestras ir operos solistai surengs įspūdingą meno šventę druskininkiečiams ir kurorto svečiams.

LMRF INF.

Turinio ir raiškos skirtumai

Naujojo cirko spektaklis „Maja“

Kristina Steiblytė

Naujasis cirkas iš lėto, bet prigyja Lietuvoje: tuo užsiima nebe vien tik „Menų spaustuvė“, organizuojanti naujojo cirko festivalius, bet ir kūrėjai, bandantys savo jėgas šioje srityje. O birželio pradžioje Kaune prie naujojo cirko plėtros prisdėjo ir būrys jaunu žmonių, suorganizuvių kulką – vos dvięjų renginių – festivaliuką. Pirmasis ir, regis, pagrindinis festivalių motyvavęs renginys buvo spektaklio „Maja“ premjera, papildytas kitą dieną vykusiu naujuoju cirku užsiimantių trupių pasirodymu. Antrasis renginys buvo labiau skirtas žanro sklidai (žinoma, ir susipažinimui, lygio įsižvertinimui), o štai pirmasis žadėjo būti išskirtinis spektaklis.

Naujasis cirkas nuo senojo cirko skiriasi ne tiek priemonėmis, kiek siekiama rezultatu. Pritaikyti tradicinius cirko elementus siužetui, pasakojimui ar tiesiog visai „necirkiskam“ judesius, šviesos, muzikos pokalbiui kurti, regis, labai intriguojant. Toks pasirinkimas išplečia tiek cirko, tiek šokio, tiek tradicinio dramos teatro (iš kurio atėjė ir dalis „Majos“ kūrėjų) raiškos galimybes. Kalbant apie naujają cirką, dažniausiai išsivaizduojamas žongliravimas ir akrobatiska. To šiame spektaklyje buvo. Tačiau visai įdomu, kad „Majos“ kūrėjai pasiūlė ir šiek tiek naujosios klounados. T.y. atlikėjai ne tik vaidino, šoko, žongliravo, bet sukūrė ir keli komiškus personažus, atlikusių cirko klounų funkciją. Nors užmačia ir nebologa, išgwendinti ją pavys ne iki gal: ne visai juokingi, ne visai klounai, ne visai įdomiai pradėjo spektaklį ir gana ištęstu epizodu smarkiai sumazino žiūrovų susidomėjimą. Klounados scena spektaklio pradžioje galėjo kurti atmosferą, įvesti į pasakojimą, tapti kontrastu

visai kitokiam (žongliravimu, akrobatiškai ir gyva muzika kurtam) Majos pasauliui, deja, išgwendinti tai nepavyko.

Kaip spektaklio siužete buvo galima išskirti du konkuruojančius pasaulius (kasdienybe, darbą biure ir, kaip kontrasta). Majos viziju, svajoniui pasauliui), taip ir spektaklio struktūroje aiškiai konkuravo dramos teatras, šokis (jam atstovavo režisierius Gildas Aleksa bei choreografe Agnė Auželytė) ir cirkas (skirtingais būdais kurtas tiek „Ugnies rato“, tiek „Teatrono“ atlikėjų). Naujojo cirko spektaklyje turėtų būti siekiama jungties tarp cirko išraiškos priemonių ir teatro, tarp technisko triukų atlikimo ir pasakojimo. Tačiau spektaklio metu ryškiai dominavo arba vienas, arba kitas. Konkurudo dėl dėmesio (ir visu pirma, regis, režisierius, o ne žiūrovų) šie abu elementai nebuvu išnaudoti bendram pasakojimui: istorija liko neaiški, o cirkas spektaklyje gyveno sau kaip daugiau ar mažiau žanvūs numeriai.

Ir nors spektaklis kaip visuma nebuvu paveikus, Jame buvo kelios išskirtinės scenos, kuriose karaliauojantys ne pasakojimas, o cirkas, keli vienu metu vykstantys veiksmai, kuriantys žiūrovui ne visai patogią situaciją, bet išskirtinai patrauklius vaizdus. Šių scenų metu erdvė užpildyta ne tiesiog didelio būrio atlikėjų, o gana tiksliai surežisuto, erdvėje išdelioto atlikėjų ir jų manipuliuojamų objektų judesio. Ir nors akis ne visai žinojo, prie ko pulsti, buvo sukurtas estetiškas gyvos, judančios erdvės išpūdis. Vis dėlto apskritai šiame kūrinyje buvo ir ne vienas vizualiai nepatrauklus elementas. Visų pirmą kostiumams ir scenografijos objektams (dailininkė Ugnė Tamuliūnaitė) pasirinktas spalvų derinys – šiltos rusva ir pilka

bei šalta žalia – iš tolo priminė žaliųjų baltas sovietmečio laiptines. Ne visai pavykės atrodė ir grimas, kurio iš tolo beveik nesimatė. Grimo dailininkė Jovita Aukštalynė pasirinko nubalinti kai kurių aktorių veidus vieną akį paryškindama spalvotais trikampiais. Žiūrint iš tolo, priklausomai nuo pasirinktos spalvos, tokis grimas arba pranyko, arba atrodė tarsi mėlynė paaky. Kuriant grimą, regis, pritrūko žvilgsnio ne iš šalies, o iš tolo: tai, kas tinka fotosesijai, akcijoms gatvėje, gerai atrodo iš arti, scenoje (o ypač tokiuje didelėje salėje kaip „Girstučio“) veikia visai kitaip.

Ne visai vykusiu spektaklio elementu tapo ir muzika. Tiesa, negalima sakyti, kad ji atlikta prastai ar spektakliui netinkama: keblus pasirodė perėjimas nuo įrašo prie gyvo atlikimo, vokalas bei nuvalkiotu stereotipinių dainų pasirinkimas. Apytiksliai pusę spektaklio grojus įrašu, nei iš šio, nei iš to iš scenų pradeda rinktis instrumentais nešini muzikantai. Regis, šis pasikeitimą turėjo būti susijęs su scenarijumi, dramaturgija. Tačiau istorija spektaklyje neaiški, o tokis perėjimas, galėjęs tapti visai dramatiška kasdienybės ir Majos pasaulio skirtimi, provokuojančia ne tik raiškos priemonių, bet ir gyvos muzikos bei įrašo dialogą, pasirodė kaip triukas jau pradėjus kiek nuobodžiauti žiūrovų dėmesiui pritraukti. Tačiau gyvas muzikos atlikimas neatrodė būtinės: pakaktų vien įrašo, nereikėtų ir taip jau gančiai pilnos scenos užgrūsti dar penkias žmonėmis. Dainuojančių merginų taip pat spektaklyje galėjo nebūti. Juo labiau kad gyvai atliekamos dainos nepasirodi labai reikalingos spektakliui, ypač kai aktoriams vaidinant duetą skambėjo prancūziška daina, o pasirodžius dviejų išgėrusiems vyrukams pasigir-

„Maja“

L. TAMOŠAITYTĖS NUOTR.

do rosiška. Tačiau muzika buvo vienos iš nesaikingumo, negebėjimo atsirinkti, kas svarbiausia, išpūdži kūrusių elementų. Ne taip nuvalkiota atrodė tik scena, kurioje eksperimentuota su garsu: grindis plaunančios valytojos Heros (Valerijus Kazlauskas) dūsamimai tapo muzikiniu fonu šokiui. Tokių žaidimų muzika šiame spektaklyje norėjosi daugiau: jie suteikia kur kas daugiau gyvybės nei cilių koncertą primenantis mikrofoninis dainavimas.

Spektaklis turi įdomius elementus, nors cirko dalis atlikta ne visada tobulai, jie intriguojant ir atskleidžia naujų atlikėjų potencialą. Bet pasakojimas, kuris turėjo suteikti šiam

cirkui naujumo, vis dėlto nebuvu išvystytas, nebuvu rastas būdas sujungti turinį ir raišką. Ir tai, kiek teko susidurti, yra nebe pirmų lietuvių, bandančių kurti naujaji cirką, bėda. Kol kas dominuoja atlikimas, dažnai įdomiai, daugiau ar mažiau skoningai sudėliotas žongliravimo, akrobatisko demonstravimas, o dramaturgija, eksperimentai lieka nuosaly. Gal taip yra todėl, kad naujasis cirkas Lietuvoje vis dar atrodo naujas ir savaimė reiškia eksperimentą? Tačiau ir šiame eksperimente galima kelti iššūkių sau ir žiūrovams: būtent su tuo ir susijusios sėkmingesios „Majos“ scenos.

Svetur

Norvegijoje Oskarui Koršunovui įteiktas geriausio režisieriaus prizas

Trečia nominacija „Hedos“ apdovanojimuose Norvegijoje režisieriu Oskarui Koršunovui atnešė sėkmę. Oslo nacionaliniame teatre pastatyta Henriko Ibseno „Peras Giuntas“ pelnė apdovanojimų už geriausią metų režisierių. Prizas įteiktas pačiam O. Koršunovui, dalyvavusiam Osle vykusiame iškilmingoje apdovanojimų ceremonijoje.

„Aišku, mane labai nudžiugino šis apdovanojimas. Gauti „Hedą“, auksčiausią norvegų teatrinių apdovanojimų, ir dar už „Pero Giunto“ pastatymą... Tai yra reikšmingiausias jų šalies kūrinius, gimus iš legendų, padavimų bei pasakų. Jis statomas dažniausiai – tiek jų šalyje, tiek užsienyje. Norvegai jį ir myli, ir žino dar nuo mokyklos laikų. Beje, mano interpretacija labai drąsi. Spektaklis realiai prasideda nuo pjesės pabaigos“, – tik gavęs apdo-

Oskaras Koršunovas

Ø. MARKUSSEN NUOTR.

vanojimą kalbėjo O. Koršunovas.

„Oskaras gavo „Hedos“ apdovanojimą už geriausią metų režisierių darbą – tai reiškia tikrai daug, ir jis to nusipelnė. Visas mūsų teatras be galio didžiuojasi ir jo pastatytu „Pero Giuntu“, ir juo pačiu kaip režisieriumi bei žmogumi“, – spektaklio įvertinimu džiaugėsi Oslo nacionalinio dramos teatro, kuriame ir pastatytas „Peras Giuntas“ bei dauguma kitų norvegiškų režisieriaus spektaklių, meno vadovė Hanne Tømta.

Prieš įteikiant kiekvieną apdovanojimą, komisija, sudaryta daugiausia iš norvegų teatro kritikų, perskaitydavo pačių parengtą bei laureatą pristatantį trumpą tekstą. O. Koršunovas ir „Peras Giuntas“ pristatyti tokiais žodžiais: „Jeigu daugumai yra aišku, kas įvyks pjesės finalinėje scenoje, kodėl spektaklyje tiesiog nepaklausus, kodėl ir kaip tai įvyks? Laureatas būtent taip ir daro, pasitelkdamas vis išdygstančius antiherojiskus demonus, kupinus neįtikėtinio polėkio ir nuolatos pulsuojančios ekspresijos. Visi personažai yra velniškai spalvingi, savo spinduliuojama būtimi sukuriantis tam tikrą ratą aplink pagrindinį veikėją, tam tikrą sūkuri, grasinantį nuskandinti jo valtį. Čia nėra namų, mūsų žmogus netekęs savo šerdies, jis nebežino, kas yra meilė. Spektaklis primena mums, kad vis dar turime apie ką pamąstyti, tačiau džiugu, jog šis priminimas buvo tokis turiningas! Šių metų geriausio režisieriaus apdovanojimą atitenka Oskarui Koršunovui.“

„Peras Giuntas“ – jau šeštasis spektaklis, O. Koršunovo režisuotas Norvegijos teatruse. Dar 2001-aisiais režisierius čia pastatė spektaklį „Mes ne pyragai“ pagal Daniilo Charmso ir Aleksandro Vvedenskio kūrinius. Po poros metų buvo Jono Fosse „Žiema“. Dar po trejų – „Keliais į Damaską“ pagal Augusto Strindbergo kūrinių. 2008-aisiais režisierius vėl sugržo prie Jono Fosse dramaturgijos ir pastatė jo pjesę „Tos akys“. 2009-aisiais gimbė spektaklis pagal Maksimą Gorkį „Dugne“, tapęs viena iš priežasčių šią pjesę pastatyti ir Lietuvoje.

Tai jau trečioji O. Koršunovo nominacija „Hedos“ apdovanojimui. Ankstesniuose apdovanojimų režisierius buvo nominuotas už dramaturgo Jono Fosse pjesę „Tos akys“ bei „Žiema“ pastatymus. 2006-aisiais už spektaklio „Keliais į Damaską“ scenografiją „Hedos“ apdovanojimas įteiktas už pernai anaplinin iškeliavusiai dailininkai Jūratė Paulėkaitė.

„Mano kūrybinė biografija jau yra nebeatiesama nuo pastatymų Norvegijoje. Čia aš pastačiau kele-

tą reikšmingiausią savo spektaklių, tokį kaip „Keliai į Damaską“ ar tas pats „Pera Giuntas“. Čia buvo daug gražių akimirkų. Man pačiam vienas nuostabiausiai darbų – tai spektaklis „Tos akys“, pastatytas ant vandens, norvegiškų fiordų aplinkoje. Branginti bendradarbiavimą ir draugystę su dramaturgu Jonu Fosse, jau šiuolaikinės norvegų dramos atstovu, taip pat su aktoriumi Øysteinu Røgeriu, vaidinančiu pagrindinius vaidmenis beveik visuose mano spektakliuose. I Norvegiją dažnai atvykstu nebūtinai tik darbo reikalais – čia semiuosi įkvėpimo“, – traukos Norvegijai neslepia O. Koršunovas.

Sėkminges pasibaigus „Hedos“ apdovanojimų ceremonijai O. Koršunovas liko Osle laukti savo teatro aktorių, atvykstančių iš Lietuvos. Birželio 14 ir 15 d. tame pačiam Oslo nacionaliniame teatre bus rodomas spektaklis „Miranda“. Pirmąją dieną su aktore Airida Gintautaitė Prosperą vaidins Povilas Budrys, o antrąją – Darius Meškauskas.

OSKARO KORŠUNONO /
VILNIAUS MIESTO TEATRO INF.

Dramblio apžiūrinėjimas

Trys pasakojimai apie tai, kas įsiminė, patiko ar nepatiko 55-ojoje Venecijos meno bienalėje

Laima Kreivytė

Šioje Venecijos bienalėje man patiko ir nepatiko tie patys dalykai.

Patiko, kad ištraukti pamirštį menininkai ir ypač menininkės – Hilma af Klint, Dorothea Tanning, Phyllinda Barlow.

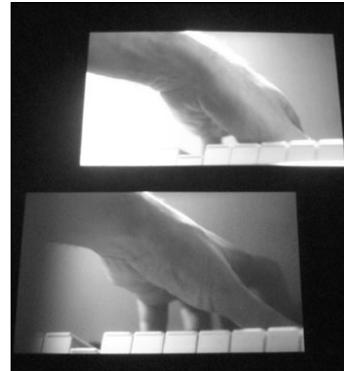
Nepatiko, kad Arsenalo erdvė prarado savo specifiką – begalinių tunelių, ir virto daugybė autonominės galerinių erdviių, po kurias reikėjo vingiuoti zigzagais.

Patiko, kad greta pripažintų menininkų eksponuoti autsaideriai (mégstamas kuratoriaus Massimiliano Gioni žodis).

Nepatiko, kad daugelis jų taip ir liko egzotiskais artefaktais ir neišskélé naujų kibirkščių „santykiaudami“ su kitais kūriniiais ir bienalės erdve.

Patiko netikėtos jungtys: anonimiškai tarpinė tapyba ir Greta Bratescu.

Nepatiko racionalus opozicijus konstravimas – į viršų it stalininis Varšuvos kultūros monstras šaunantis Marino Auritį „Enciklopedinių rūmų“ modelis, apsuptas J.D. ’Okhai Ojeikere Nigerijos moterų portretais

Anri Sala, „Tylas patologija“, Prancūzijos paviljonas

Ū. GUTAUSKAITĖS NUOTR.

lenkais Velso vakarėlyje. Nepatiko, kad nemačiai daugumos miesto paviljonų ir parodų, išskaitant garsiąją Haraldo Szeemanną „Kai požiūris tampa forma“ („When attitudes become form“, 1967), atkurta Germaino Celant'o „Fondazione Prada“ (ne dėl vakarėlių). Viena lenkė sakė (ne ta, apie kuria pagalvojote), kad nors darbai išpūdingi, ekspozicija neišryškina istorinio konteksto ir labiau mistikuoja kuratoriaus asmenybę, nei atskleidžia parodą paveikusių sudėtingus politinius ir socialinius veiksnius.

Patiko modernistinė sporto salė prie Arsenalo, kur įsikūrė Lietuvos ir Kipro paviljonai, ir kuratoriaus sugebėjimas orkestruoti erdves ir patirtis. Nepatiko, kad ši hipsteriškai smagi atrakcija Lietuvoje yra stambiu meno instituciju proteguojamas ir Kultūros ministerijos remiamas meinstrymas, monopolizavęs šiuolaikinio meno lauką. Antrą bienalę iš eilės naudojamės tais pačiais triukais ir gauname tą patį „amžinai antrų“ ženklelių, pusiau padalytų su Japonija, o pusės pusė – su Kipru. Gal jau iki soties pribūrėm ir dabar galime pastebėti ir kitas mūsų meno pusės?

Vytautas Michelkevičius

Kaip visuomet verta aplankytī broliškus ir seseriškus Baltijos šalių paviljonus, kad galėtumėt patys nuspresti, „kas šyki yra geriausi draugiškose kaimynų rungtynėse“. Oficiali bienalės komisija ir vėl atkreip dėmesį į lietuvius, bet, žinoma, galima susidaryti ir savo asmeninę nuomone. Išsiduosiu, kad geriausias Baltijos vakarelis buvo rožių sode, organizuotas estu. Energinių vakarų pradėjo grupė „18+“ Lietuvos ir Kipro paviljone, bet jo pratešimo reikėjo ieškoti jau kitur.

Taip pat rekomenduoju aplankytī pirmąkart dalyvaujančią Maldyvų paviljoną – ne tik todėl, kad keletas menininkų iš jo rezidavo VDA Niños meno kolonijoje ir jų meno praktikos yra vertos dėmesio, bet ir dėl intriguojančios istorijos, kad Maldyvų salynas šylant klimatui gali paprasčiausiai išnykti (o menininkai ieško alternatyvų, kur išsikraustytų gyventojams). Be to, paroda įsi-

Jeremy Deller, Didžiosios Britanijos paviljonas

L. ŠALČIŪTĖS NUOTR.

kurusi paslaptinguose aplieštų rūmų koridoriuose.

Žinoma, pagrindinė paroda „Enciklopediniai rūmai“ sulaikia daug pagyrų ir kritikos, nes jos stiprybė ir kartu silpnybė (prieklauso nuo jūsų skonio) – didelis neprofesionalių menininkų skaičius. Čia galima išvisti ir neaišku kokios obsesijos, depresijos ar šizofrenijos apimtu žmonių piešinius, ir Karlo Gustavo Jungo ar Rudolfo Steinerio (Valdorfo mokyklos įkvėpėjas) žinių schemas.

Jei bandysite aplankytī 88 nacionalinius paviljonus, siūlyčiau daugiau dėmesio skirti Rytų Europos šalims, nes jos vis dar gali nustebinti – maloniai (kaip Rumunija ar Serbia) ar nemaloniai, bet žaismingai (Rusijos paviljonas).

Už bienalės ribų, ypač meno istorijos gurmanams, verta aplankytī iš naujo atgaivintą legendinę kuratoriaus Haraldo Szeemanną parodą „Kai požiūris tampa forma: Bernas 1969 / Venecija 2013“, vykstančią „Fondazione Prada“.

Dovilė Tumpytė

Massimiliano Gioni kuruota paroda „Enciklopediniai rūmai“ neapgauna: kaip ir žadėta, tai – antropologinė vaizdų ir vaizdinių studija, supungiant legitimuotą meną ir įvairias kitas kūrybiškumo išraiškas. Tokios strategijos naudojimą matau kaip „dokumenta 13“ (Kaselis, 2012), išplėtusios kūrybos sampratai ir, akivaizdu, keičiančios parodų istoriją, idėjų tąsą. Parodą galima skaityti kaip keletą puslapių, išplė-

tų iš pasaulio vaizduotės enciklopedijos, daugiausia – iš skyrių apie kultūrinius archetipus, pirmines formas, sąmonę ir pasamonę, spiritualizmą, dvasingumą, ribų (ir technologinių) peržengimą, geismus ir baimes. Archyvavimas, serijiškumas ir įdomybų kabineto efektas – šios parodos vidinis ir išorinis ženklas. Iš gausybės kūrinių man įsiminė Achilles G. Rizzoli artimų ir sutiktytų žmonių – kaip architektūros pastatų – portretinės „transfigūracijos“. Thiery de Cordier demoniškų, mislingų jūros peizažų ir Richardo Serra minimalizmo derinys, surrealiniškai, paranojška, fantasmagoriška čekės Evos Kotátkovos instaliacija „Prieglobstis“ („Asylum“), šveicaro Eduardo Spelterini panoraminės miestų ir Gizos piramidžių aerofotografijos, darytos 40 kg sveriančiu fotoaparatu iš oro baliono XX a. pradžioje, Cindy Sherman sukuruotas fetišistinis „Enciklopedinių rūmų“ skyrius Arsenalė. Dar karta nepraleisciau D. Britanijos (Jeremy Dellerio) savironiška kritika neoliberaliam pašauliu ir karališkai šeimai britiško poproko dvasia, Slovėnijos (iekankinantis nerangiu humoru, bet paveikus menininko ambicijų ir užsakovo poreikio konfliktų hiperbolizavimui Hitlerio vardo vabalų apsuspty), Airijos (sarkastiškas kabareto plunksnų purpuro ir Kongo karo peizažų derinys) paviljonų ir Odires Mlászho neįtikėtinai transformuotų knygų-skulptūrų Brazilijos paviljone. Mano favoritai du: Jespero Justo „Ryšiai“ („Intercourses“, Danijos paviljonas) ir kuratorinis „oO“ projektas (jungtinis Kipro ir Lietuvos paviljonas). Pirmasis – nes sukūrė išvietinto pasaulio erdvę, įtaigiai ir poetiškai. Antras – nes stulbinančiai (elegantiškai pankiškai) pasišaipę iš meno varžybų rintumo („aleluja!“) ir pasiūlė buvimą su menu ir mene hiper tekstualiame ir daugialaikiame fizinių ir mentalinių erdvės scenarijus.

Iš paralelinių įvykių labiausiai įsiminė legendinės Haraldo Szeemannės 1969 m. kuruotos parodos „Kai požiūris tampa forma“ at(per)kūrimas Venecijoje kaip reiškinys ir faktas.

Konrad Smoleński, „Viskas buvo amžinai, kol nebėlako“, Lenkijos paviljonas

Ū. GUTAUSKAITĖS NUOTR.

su skulptūrų sukomponuotomis kasomis (falinė forma vs. moters kūnas, racionali europeitiskā sistema ir „natūralus“ afrikietiškas grožis).

Patiko platus kultūrinius akiratis, skirtingu epochu dermė ir vizualinės kultūros akcentavimas.

Nepatiko muziejuskumas, „klasicizmas“, akcentuojant itališką paveldą (pvz., Richardo Serra nedidelio mastelio skulptūra „Pazolini“, paveikta skulptoriaus kelionės į Florenciją), apsiribojimas ankstesniais tyrimais. Pagal atrinktus menininkus galima skaityti kuratoriaus biografiją – nenuostabu, kad Vidurio ir Rytų Europos praktiskai nėra (išskyrus, žinoma, lenkus), juk ir garsioje Gioni kuruotoje „Ostalgijos“ parodoje Naujajame muziejuje Niujorke buvo tik Mekas, Narkevičius, Toomikas ir dar keli vardai, nes viską nustelbė (kaip tada, taip ir dabar) rusai. Beje, ne alternatyvieji, o iš užsienio muziejų ir privačių kolekcijų, kartu ištraukiant keletą parastinių veikėjų, tokii kaip ir šioje bienalėje pristatomas Jevgenijus Kozlovas su naiviai erotišku „Le ningrado albumu“.

Patiko, kad atrinktos Saros Lucas skulptūros iš prikimštų nailonių kojinų.

Patiko latvių medis, siūbuojantis kaip švytuoklė šakomis žemyn (Krišas Salmanis – tikrai vienas įdomiausiai mūsų regiono menininkų). Nepatiko perdėtas ekosąmoninguo akcentavimas.

Patiko rumunų „Nemateriali bienalės retrospekyva“, atkuriama performansais, ir lenkų garso kūrinių – sakralių varpu nulcidimas ant žemės ir garso bangos fizinius pratęsimas per garsiakalbių ir metalinių spintelį virpesi, priverčiant virpęti ir klausytojų kūnus (ne tik ausų būgnelius). Labai patiko dvi kairės rankos, grojančios Ravelio koncertą Prancūzijos paviljone – susikeitusiame su Vokietija pastatais. Nepatiko vengrų bombų išskojimas ir rusų pinigai – net jei barstomi ironiškai.

Patiko Jeremy Dellerio sugebėjimas kritiškai išpreparuoti šiuolaičių Britanijos mitus – nuo harioteristų pelėdų iki Abramovičių jachtos, kuri praėjusios bienalės metu užstojo visą krantinę. Užtat dabar ant sienos nupieštas barzdotas milžinas (Karlas Marxas?) trenkia tą jachtą žemę – ir jokie pasaulio pinigai to nepakeis. Nepatiko dažni lietūs ir žmonių eilės prie paviljonų.

Patiko, kad buvau, gėriaus viskių su

Stefano Cagol, Maldyvų paviljono projekto dalis netoli San Marco aikštės

V. MICHELKEVIČIAUS NUOTR.

**Paminklo projektas
“Tyliajam Modernizmui atminti”
konstrukcijos ir koncepcijos aprašas**

Lietuva brangi

Graži tu, mano brangi tévyne,
Šalis, kur miega kapuos didvyriai:
Graži tu savo dangaus mélyne!
Brangi: tiek vargo, kančių prityrei.

Kaip puikūs sléniai sraunos Dubysos,
Miškais lyg rūta kalnai žaliuoja;
O po tuos kalnus sesutés visos
Griaudžiai malonias dainas ringuoja.

Ten susimastęs tamsus Nevéžis
Kaip juostą juosia žališias pievas;
Banguoja, vagą giliai išréžęs;
Jo gilių mintį težino Dievas.

Kaip puikūs tavo dvarai, tévyne,
Baltai iš sodų žalių bekyša!
Tik brangių kalbų tévų pamynę
Jie mūsų širdis mažai ką riša.

Kaip linksma sodžiuos, kai vyturėlis
Jaukiai pragysta, aukštai iškilęs,
Ar Saulė leidžiasi, ir vakarélis
Ramuam neša, saldžiai nutilęs.

Bažnyčios tavo ne tiek gražybe,
Ne dailés turtais, ne auksu žiba;
Bet dega meilés, maldos galybe,
Senujų amžių gyva tikyba.

Kai ten prieš sumą visi sutarę
Griaudžiai užtraukia „Pulkim ant kelio“,
Jausmai bedievio vél atsidarę
Tikéti mokos nuo tų vaikelių.

Graži tu, mano brangi tévyne,
Šalis, kur miega kapuos didvyriai!
Ne veltui bočiai tave taip gyné,
Ne veltui dainiai plačiai išgyré!

Autorius: Maironis

Sunkiais sovietinės okupacijos metais mūsų dailininkai, norédami išgyventi, prasimaitinti, taip pat už butus, kūrybines dirbtuvės, paskyras automobiliams, šaldytuvams, televizoriams ir kitiems buities rakandams, ką jau kalbėti apie keliones į užsienį, turėjo vykdyti okupacinės valdžios užsakymus, šlovinančius taip dailininkų nekenčiamą sovietinę santvarką. Dailininkai modernistai, negalédami pasakyti tikrosios Tiesos, naudojosi vadinančia Ezopo kalba.

Daugelis šių nenuilstamų tyliojo modernizmo fronto kovotojų darbų šiandien pelnytai eks-

ponuojami Nacionalinėje galerijoje. Remiantis tuo, siūloma paminklo „Tyliajam modernizmui atminti“ vieta prie Nacionalinės dailės galerijos. Paminklui panaudoti siūloma viena iš sovietinėje Lietuvoje stovėjusių Lenino statulų, simbolizuojantį priverstinai dailininkams primestą pasaulėžiūrą. I tuščiavidurės skulptūros vidų būtų įdėtas lapelis su Maironio eilėraščiu „Lietuva brangi“, simbolizuojantis mūsų dailininkų vidinę rezistenciją ir meilės Tėvynei nemarumą.

Socialinė nelygybė stipriau už meilę

Interviu su šių metų Kanų nugalėtoju Abdellatifu Kechiche'u

1960 m. Tunise gimęs ir šešerių metų karto su tėvais Nicoje apsigyvenęs Abdellatifas Kechiche'as nuo mažens domėjosi teatru, studijavo Antibu konservatorijoje, vaidino teatre. 1978 m. jis pastatė savo pirmą spektaklį, 1984 m. debiutavo ir kine – sukūrė imigrantavo vagiaus vaidmenį Abdelkrimo Bahloulio filme „Mėtų arbata“. 2000-aisiais jis sukūrė debiutinių filmų „Voltero kaltė“, kuris sulaukė Venecijos festivalio apdovanojimo. Pasaulinį pripažinimą režisieriu atnešė 2007 m. filmas „Grūdo paslapčis“, Venecijoje pelnęs Didžių žiuri prizą, o Prancūzijoje – „Cezarius“ už geriausią filmą, režisūrą ir scenarijų. Lietuvoje šis filmas buvo rodytas Pannevėžyje, kino festivalio „Europos kinas ir diena, ir naktis“ programoje, 2010 m. Kechiche'o sukurtą „Juodąjį Venerą“ galėjo matyti „žiemos ekranų“ žiūrovai. Šiemet Kanų „Auksine palmės šakele“ apdovanotas „Adelės gyvenimas“ („La Vie d'Adèle chapitres 1 et 2“) – penktasis Kechiche'o filmas. Kol dar neaišku, ar filmas atsidurs Lietuvos kino teatrų repertuarė, pateikiame režisieriaus interviu, kuri jis davė žurnalui „Ogioniok“, fragmentus.

Jūsų filmas – komikso „Mėlyna spalva – šilčiausia“ ekrанизacija. Ar tai tiesa?

Taip. Tai ilga istorija. Prieš dešimt metų mane domino žmonės, kurių gyvenimo būdas įprastas, pavyzdžiui, mokytojai. Jie kasdien vaikšto į mokyklą, moko vaikus, bet dauguma jų turi paslapčių. Jie dar gali tapti, rašyti romanus... Beje, tuo mokytojai užsiima ne siekdami vi-suomenės pripažinimo, o tik sau. Tos mano idėjos buvo paviršutiniškos, neišbaigtos. Kai į rankas pateko Julie Maroh komiksas „Mėlyna spalva – šilčiausia“, pasakojantis apie dviejų moterų meilę, dar neturėjau scenarijaus, bet turėjau idėją. Tad sus jungiau dviejų moterų meilės temą su savo asmeniška idėja apie slaptą mokytojos gyvenimą. Iš to atsirado „Adelės gyvenimas“.

Mano Adelė – eilinė mokinė, jos tėvai – prasciokiški, draugai – grubokai. Kartą jos kelyje pasitaiko ne-įprastas asmuo – mergina mėlynais

Abdellatif Kechiche

plaukais Ema. Ji – originali asmenybė. Ema studijuoja Dailiųjų menų akademijoje ir skiria gyvenimą saviraiškai bei savęs igyvendinimui. Ji nebijo rodyti savo jausmų ir jai labiau patinka moterys. Ema atvirai reiškia savo aistrą. Kitaip nei Adelė. Sutikusi Emą, Adelė ją išmyli, bet nesiryžta pagarsinti savo romano. Savo aplinkai ji nori atrodyti „normali“. Bet būtent Emos dėka Adelė auga, brėsta, mokosi suprasti save ir savo poreikius. Ši tema gali testis be galio, taip pat ilgai kaip gyvenimas. Man atrodo, kad žiūrovai būtų įdomū sužinoti, kas vėliau atsitiko Adelei.

Jūsų filmas apie dviejų moterų meilę, tame yra seksualinių scenų. Jau po pirmosios iš jų dalis žiūrovų išbėgo iš salės. Bet juk Kanų žiūrovai šiuo požiūriu labiau „pasirengę“ už eilinius.

Mano filmas – ne apie lesbinię meilę. Jis tiesiog apie meilę. Ir višiskai nesvarbu, ar kalbama apie virus, ar apie moteris. Kai žmonės išmyli, geismų objekto lytis neturi jokios reikšmės. Manės nedomina homoseksualiumi porų teisės ir visuomenės reakcija į tas poras. Aš taip pat neapibrėžiu homoseksualumo sąvokos. Mano pasakojimo centre – dvi moterys. Na ir kas? Žinoma, aš rodau, kaip jos mylisi. Tuo užsiima visos mylinčios poros. Taip, šias scenas aš filmuoju jausmingai ir gražiai, bet tai nereiškia, kad jie turi kokį nors socialinį ar politinį aspektą. Teko girdėti kritiškų pasisakymų. Daugeliui žiūrovų atviros meilės

scenos sukėlė siaubą. Bet kai aš filmavau šias scenas, susitelkiau ne į fizinių jų aspektą, o į meninį. Dviejų apnuogintų kūnų vaizdas yra giliai meniškas, ir ne tik aš vienas taip manau. Tai įkvėpė ne vieną dailininką ir skulptorių kartą. Filmuodamas meilės scenas, daug dirbau su švieša ir šešeliais, „lipdžiau“ kompoziciją ir bandžiau rasti rakursą, kuris būtų estetiskas. Viliuosi, kad žiūrovai, kurie vis dėlto liko salėje, sugėbėjo įvertinti filmo meniškumą, o ne tik žiūréti į lytinio akto scenas.

Kaip ieškojote „bebaimių“ aktorių tokiems atviriems vaidmenims?

Aktorų paieška – vienas svarbiausiai mano darbo procesu. Neimiu bet ko, kas praėjo atranką. Su tuo žmogumi turi užmegztį ryšį. Filmai – ilgas procesas, tenka ilgas savaitės susitikinėti kasdien. Todėl man labai svarbu jausti, kad tarp manęs ir aktorių viešpatauja simpatija ir supratimas. Aktorių atranką galu palyginti su priėmimu į uždarą elitinį klubą, kuris jungia tik vienminčius. Todėl atrankai sugaištū daug laiko, taip pat daug laiko sugaištū ir repeticijoms.

Kartais man net nesvarbu, atsirinksiu profesionalius aktorius ar mėgėjus. Mėgėjai, pavyzdžiu, turi nepakeičiamų bruozų – jie spontaniški ir smalsūs. Profesionalai yra tikslūs. Idealūs būtų aktoriai, kurie ir spontaniški, ir tikslūs. Kai ieškojau „Adelės gyvenimo“ aktorių, iškart pagalvojau apie Léa Seydoux.

Jos charakteris turi kažką klajokliška.

Ji graži, protinga, jos mišlingas žvilgsnis ir kviečiantis balsas, bet svarbiausia – ji laisva. Tai toks laisvės tipas, kuris būdingas giliai intelektualiems žmonėms, klajokliams, pilnavertiškai išgyvenantiems šią akimirką ir nesirūpinantiems ateiti. Tai nereiškia, kad jiems stanga intelektu žiūrėti į priekį ir aiškiai matyti ateity. Bet jiems būdingas ramus požiūris į gyvenimą, filosofikas, eksperimentinis santykis su juo. Ieskodamas aktorių Adelės vaidmeniui, surengiau atranką. Man iškart patiko Adèle Exarchopoulos, ypač po to, kai nuėjome kartu papictauti. Ji valgė pyragą, o aš stebėjau, kaip ji atveria burną, kanda ar kramto. Tai

„Adelės gyvenimas“

buvo jausminga ir erotiška, būtent tai, ko reikėjo mano herojui.

Jūsų filme herojės valgo taip pat dažnai, kaip ir mylisi...

Šie du užsiemimai labai jausmingi. Bet šiuo požiūriu norėčiau eti dar toliau iki to, iki ko, matyt, dar nepriaugau. Pavyzdžiu daugeliui režisierų, pavyzdžiu, Catherine Breillat, drąsos ir atsvivérinės. Beje, kalbu ne tik apie meilės scenas, bet ir apskritai apie intymumą, kurį žmonės paprastai linkę slėpti nuo svetimų akių. Gal jus nustebins paňūs prisipažinimai, ypač turint galvoje mano kilmę ir griežtą auklėjimą. Bet tik ekstremalus gali atvesti prie rimtų permainų, o ši partitūs nepakenktų mano tėvynai-niams.

„Arabų pavasaris“ nessibaigė, dar daug ką reikės keisti, seksualiniu požiūriu taip pat.

Jūsų filmas atrodo „klasinis“, ro-danties skirtingus socialinius sluoksnius – darbininkus, inteligenčius, meno elitą. Ar tikrai?

Mane domina visuomeninės hierarchijos tema. Neduoda ramybės klausimai: kuo pasireiškia socialiniai skirtumai tarp žmonių? Kur yra leistinumo ribos? Gyvename su vi-suomenės demokratizavimo lozingu, bet ar demokratija iš tikrujų egzistuoja ir kokias formas ji įgyja? Mano herojų meilė baigiasi būtent dėl tos priežasties, dėl socialinių lymenų skirtumo. Fiziniu požiūriu – tarp merginų visiškas savitarpio su-pratimas, bet socialinė nelygybė daro savo. Iš darbininkų klasės kilusi Adelė nesugeba suprasti ir priimti Emos gyvenimo nuostatą. Adelė negali atvirai mylėti Emos, jis toliau

slepia savo homoseksualumą, nenori ugdyti savo gabumų, nes nemato asmeninės savirealizacijos prasmės.

Ji nusiteikusi tik turėti stabilių uždarbių, kuris leis jai prasimaitinti. Galiausiai Emą nutraukia santykius su Adele ir išeina pas savo socialinio sluoksnio merginą. Ir nors jos seksualinius gyvenimus tampa skurdesnis, visa kita, regis, teikia harmoniją ir laimę. Tokiu būdu fizinius aspektas, kai kuriems žiūrovams filme pasirodės dominuojančiu, nėra svarbus. Kaip aš jau ir pabrėžiau, mes tyrinėjome meilės ir jos savaiškos formas.

Kanų festivalyje Jūsų filmas iš pat pradžių buvo priskirtas siauram favoritui ir pretendentui į „Auksinę palmės šakelę“ ratui. Bet dar visai nesenai Jūs turėjote filmų finansavimo problemų...

Užaugau Nicoje ir nuo mažens pradėjau rašyti scenarijus, tikėdamasis rasti darbą kino pramonėje. Paskui mokiausiu aktoriaus meno vietos konservatorijoje su tuo pačiu tikslu. Į teatrą patraukiau ne todėl, kad ten radau savo pašaukimą, bet todėl, kad niekaip negalėjau pradėti dirbti kine. Siuntinėjau savo scenarijus į Prancūzijos kino fondą nuo pat 10-ojo dešimtmecio pradžios ir nuolat gaudavau neigiamus atsakymus. Pirma valstybės dotacija atėjo tik 2000-aisiais filmui „Voltero gyvenimas“. Tai atsitiko praėjus beveik dvidešimčiai metų po to, kai pradėjau kurti filmus! Šlovė kaprizinga, ji nenuuspėjama. Todėl esu dėkingas tam, kas dabar vyksta su manimi.

PARENGĖ KORA ROČKIENĖ

Svetur

Lietuviškas filmas Šefildo festivalyje

20-ojo Šefildo dokumentinių filmų festivalio „Sheffield Doc/Fest“ programoje rodomas Giedrės Žickytės filmas „Kaip mes žaidėme revoliuciją“, o kino profesionalams skirtoje festivalio mugėje dalyvauja Lietuvos dokumentininkų delegacija.

„Šefildo festivalis – vienas didžiausių ir svarbiausių dokumentinio kino festivalių. Tai, kad filmas „Kaip mes žaidėme revoliuciją“ dalyvauja Šefildo muzikinėje programe „Behind the Beats“, yra nemažas pasiekimas, didžiuojamės

galėdami festivalyje astovauti Lietuvių“, – sako filmo režisierė G. Žickytė, taip pat dalyvaujanti geriausios festivalio moters režisierės konkurse.

Tarpautinis festivalis „Sheffield Doc/Fest“ – vienas didžiausių dokumentinio kino festivalių, kuriame dalyvauja ir garsūs kino režisieriai, ir svarbiausių televizijos kanalu atstovai. Jis išsišikiria ne tik įspūdinga programa, bet ir susitikimais su pagrindiniais dokumentinio kino rėmėjais, naujų filmų idėjų pristatymais. Daug dėmesio festivalyje skiriamas jauniesiems kino kūrėjams ir jų galimybėms prisistatyti bei moysių vieniems iš kitų. Renginys vyksta birželio 12–16 dienomis.

Greta festivalio rengiamoje kino profesionalų mugėje pirmą kartą Lietuvą pristato ir oficiali delegacija iš Lietuvos. Jos astovai dalyvauja apskrito stalo susitikimuose, užsienio partneriams pristatas naujusius lietuviškus dokumentinius filmus. Kino produseriai ir režisieriai mugėje tikisi rasti savo filmų pardavimų agentų, platintojų, sulaukti festivalių dėmesio.

„Šių metų Šefildo festivalis ir kino mugė Lietuvos dokumentikos kūrėjams ir gerbėjams – ne eilinis. Festivalyje rodomas lietuviškas filmas, be to, mugėje pirmą kartą dalyvauja oficiali Lietuvos dokumentininkų delegacija. Tikimės, kad tai padės ne tik sustiprinti Lietuvos do-

kumentikos pozicijas, bet ir šio kino kūrėjams atvers naujas bendrabuudžiavimo su kolegomis iš užsienio galimybes“, – sako Lietuvos kino centro Filmų sklaidos, informacijos ir paveldo skyriaus vadovė Liana Ruokytė-Jonsson.

Filmas „Kaip mes žaidėme revoliuciją“ pasakoja istoriją apie pokšta, įvykusį 9-ojo dešimtmecio viduryje, kai Lietuvos dar nebuvo jokių atgimimo ženklių, o per naujametinį Kauno jaunųjų architektų karnavalą juokais susikūrė roko grupė „Antis“. Cirką primenantis įspūdingas grimas ir rekvizitai, stilizuoti pa-sirodymai, kandūs ir aštrūs tekstai kūrė agresyvią sovietinio gyvenimo karikatūrą.

Filme panaudoti unikalūs kadrų iš asmeninių archyvų, taip pat galima išvysti muzikinių intarpų iš „Roko maršo“ renginių, skandalingo ir nepamirštamų roko grupės „Antis“ pasirodymo Sovietų Sąjungos centrines televizijos tiesioginiame eteryje, kitų grupės koncertu, išgirsti šių įvykių liudininkų komentarus.

„Kaip mes žaidėme revoliuciją“ premjera įvyko 2011 m. lapkričių. Filmo produseriai – „Just a moment“ (Lietuva) ir „13 Productions“ (Prancūzija). Festivalyje „Sheffield Doc/Fest“ filmas rodomas birželio 13 ir 15 dienomis.

LIETUVOS KINO CENTRO INF.

Kodėl traukia idiotai

Krësle prie televizoriaus

Paklaustas, kodėl juos taip traukia idiotai, vienas iš brolių Coenų – Ethanas atsakė: „Idiotai leidžia pasiekti geriausią dramaturginį efektą iš visų galimų! Jie visalai daro kažką ne tą, patenka į kvalias situacijas, viškā apverčia aukštyn kojimis, o mums kaip tik to ir reikia. Nežinau. Žmonės rašo puikias istorijas apie protingus, ramius herojus... kažkas, ko gero, apie juos tikrai rašo... Bet ne mes. Mes paprasčiausiai manome, kad idiotai taip pat nusipelnė meilės ir užuojaus. Laris Gopnikas (Michael Stuhlbarg) yra koledžo profesorius, dėsto fiziką, o ekrane – 1967-ieji. Jo žmona nori skirtis ir Laris pradeda svarstyti apie gyvenimo vertybes. Jis turi ir kitokij problemų: stinga pinigų, duktė vagiliaują, namuose apsigyveno brolis tinginys, Laris gauna anomininius laiškus, jį terorizuoją gero pažymio siekiantys studentas... Manau, ne vienam pažystamas jausmas, kai atrodo, kad visas pasaulis kovoja prieš tave. Pagalbos Laris nusprendžia ieškoti pas rabinus. Jis nori suprasti, už ką jam tokia bausmė.

Coenai sako, kad tai vienas asmeniškiausių jų filmų, mat jame atkurtas brolių vaikystės pasaulis Mineapolio priemiesčiuose, namai, personažai – jų tévai taip pat buvo pedagogai. Tačiau brolių nostalgija kruopščiai paslėpta po Lario košmaru, kuriam veikia džiunglių principai. Net religija nesuteikia jokių atsakymų, tik reikalauja akrai tiketi.

Kai filmas pasirodė, perskaiciau įdomią mintį (deja, nepamenu kur), kad „Rimtas vyrukas“ – tai komedija apie apokalipsę, katastrofų filmų požanris, apsieinantis be ekologinių nelaimių, ledynų tirpimo ar ugnikalnio išsiveržimo, bet išsaugantis visą to žanro kino logiką ir absoluitaus naikinimo poetiką. Pasaulis iš tikriųjų katastrofos juk nusipelnė, tili Laris vis nesuprantą, kad tam teko Jobo lemtis. Gal tai ir yra atsakymas į jo klausimus?

Finaliniuose filmo titruose (deja, ne visos televizijos juos rodo iki ga-

lo) galima pastebėti ironišką frazę: „Filmuoju nenukentėjo né vienas žydas.“ Tą patį vakarą (*19 d. 21 val.*) *TV1* taip pat rodys filmą apie žydus, nors jo režisierius labai supyk, kai kažkas filmą pavadinio „žydų „Krikštatéviu“. 1984 m. sukurtas Sergio Leone's „*Kartą Amerikoje*“ – iš tų kūrinių, kuriuos pamatyti (ir ne vieną kartą) būtina. Jis laikomas vienu svarbiausių XX a. pabaigos filmų, nors tik pasirodė sulaukė ir kritikų, ir produserių priekaištų, buvo trumpintas, permontuotas, JAV ir Europoje rodytos skirtingos filmo versijos. Leone planavo 6 valandų filmą, bet šio sumanymo jam nepavyko įgyvendinti. Laimė, DVD jau galima pasižiūrėti originalią 239 min. filmo versiją, tikiuosi, kad ją parodys ir *TV1*. Man šis epas apie žydų mafiją – vienas poetiškiausių Leone's ir gal viso Amerikos kino kūrinių, nors jo pagrindas – autentiški prisiminimai.

„*Kartą Amerikoje*“ veiksmas prasideda Niujorke, 3-ijojo dešimtmecio pradžioje. Du žydų geto paaugliai Davidas ir Maksas – smulkūs musikalteliai, jisimylėję tą pačią gražuolę Debora. Davidas užmuša juos persekojuši gangsterį Bagsį ir patenka į kalėjimą. Po dešimties metų jis atgauna laisvę, Davido (Robert De Niro) laukia Maksas (James Woods). Laikai pasikeitė – JAV galioja prohibicijos įstatymas, o alkoholio kontrabandininkai tapo organizuoto nusikaltimų pasaulio lyderiais. Deividas ir Maksas taip pat pelnosi iš alkoholio. Nesirengiu perpasakoti turinio, juolab kad veiksmas apima didžiulę laiko atkarpa, tik noriu pabrėžti, kad „*Kartą Amerikoje*“ nėra paprasta istorija apie tai draugus gangsterius. Tai parabolė apie draugystę, ištikimybę sau ir principams. Filmas apie neįspildžiusią meilę. Tai ir pasakojimas apie visų emigrantų pažadėtosios žemės – Amerikos mito žlugimą. „*Kartą Amerikoje*“ prasmės skeleidžiasi palaiptiniu, juolab kad Leone tam pajungia ir pasakojimo – nesiliajančio grįžimo atgal į praeitį – retrospekcių principą.

I prohibicijos laiku Ameriką nukels ir 1996 m. Walterio Hillo filmas „*Paskutinis iš gyvyjų*“ (*LNK, 17 d. 22.35*). ...I Teksono miestelį atvyks-

tū kvartalai. I tokius kraštus nukels muzikinė kino kelionė „*Viramundo*“ (rež. Pierre-Yves Borgeaud). Ji prasidės Brazilijoje, Bahios regione. Ten prieš 71-erius metus gimė pasaulinė muzikos legenda Gilberto Gilas, kurio klajones ir muzikavimą su Australijos aborigenų, Pietų Afrikos regiono ir pačios Brazilijos senųjų kultūrų žmonėmis galės sekti kino žiūrovai.

Filmo pavadinimą įkvėpė garsi Gilberto Gilo daina „*Viramundo*“ (liet. „keičiantis pasaulį“) apie brazilių Tada Blindą – legendinių personažų Viramundo, gimusį Brazilijos vargingiausiai šiaurės rytų regione. Kaip ir jis, Gilas stengiasi keisti

ta valkata Džonas Smitas (Bruce Willis). Jis priverstas čia likti ilgiau, nes musikalteliai sudaužę jo automobilį. Mieste vyksta dvių kontrabandininkų gaujų karas. Smitas šaudo tai į vienius, tai į kitus, bet galiausiai tampa aišku, kad jis turi savo tikslą. Nenustebkite titruose pamatę japonų kino klasiko Akiros Kurosawos vardą – „Paskutinis iš gyvyjų“ yra vieno jo filmų perdirbinys.

Intelektualų dėmesį turėtų trauktikai ir Fernando Meirelleso „*Aklumas*“ (*BTV, 17 d. 21.25*), prieš kelierius metus atidarę Kanų kino festivalį. Tai – Nobelio premijos laureato portugalų rašytojo José Saramago romano ekranizacija. „Aklumas“ perkels į milžinišką megapolį, kuriamie siaučia keista epidemija: gyventojai sparčiai ankia, o miestą siaubia viena katastrofa po kitos, žlunga visa civilizacija. Saramago teigė, kad aklumas yra bausmė už žmonių nuodėmes. Ko gero, režisieriai labiau rūpėjo socialinės degradacijos tema. Be abejio, ji aktuali višur, tik kaip ją pertekiti pasitelkus didžiąjį literatūrą? Tokiu atveju dažniausiai nukentėja ir tema, ir kinas, ir literatūra. Meirellesas tai supranta, jo „Ištikimas sodininkas“ pagal Johną Le Carré – man viena labiausiai vykusių rašytojo ekranizacijų. Tačiau „Aklumas“ pasirodė pernelyg salygiškas, nors filme ir vaidina geri aktoriai Julianne Moore, Markas Ruffalo, Gaelis Garcia Bernalis, Danny Gloveris.

Kita vertus, tokį literatūriskumą kine mėgsta lietuvių žiūrovai. Ypač tokius kaip Saramago apibendrinimius: „Nemanau, kad mes staiga ėmėme ir apakome. Manau, kad višada buvome akli. Akli, neturintys galimybės matyti. Žmonės, kurie galiai matyti, bet nemato.“ Tiesa, filme tokios rašytojo mintys ne taip įtikina, kaip knygoje, bet kas sakė, kad turėtų būti kitaip?

Prisipažiust, kad pats mėgstu moralizuoti, bet erzina, kai tai daro kiti. Ypač po Sajūdžio jubiliejaus minėjimų ir metinės Prezidentės kalbos moralai sukelia keistą organizmo reakciją (tikiuosi, ne tik man). Todėl priminsiu keliis filmus, kur, jei ir moralizuojama, tai neįmantriai, bet vienai smagiai.

Bandymai įminti talento mišlę

akivaizdūs Cilllos Ware filme „*Keista Šerloko Holmso ir Artūro Konan Doyle istorija*“ (*TV1, 20 d. 21 val.*). Čia pasakojama apie tai, kaip jaujas gydytojas, bandantis savo jėgas literatūroje, išgyvena tėvo mirti ir būtinybę rūpintis savo pamote. Po LRT jau, regis, antrus metus rodomu nesibaigiančią seriją apie Šerloko Holmso nuotykius tai gal net ir išdomu.

„*Kartą Amerikoje*“

nas toks tapo ir šio kelio filmo personažu. BMW lekia naktinės Maskvos gatvėmis: gaudynės, paskui lemtingų atsikitimų grandinė ir keturi draugai atsidurs už įstatymo ribų. Kuo toliau nuo Maskvos, tuo ju keilia žiauresnis.

Rusijoje filmo anotacijoje radau grakščias frazes: „Niekas iš jų nenorejo žudyti. Niekas iš jų nenorejo mirti. Bet tą kelią jiems teks nu-

citi iki pabaigos.“ Beje, ižvalgusis Piotras Vailis yra rašęs, kad Žala-kevičiaus kūrinių buvo pirmasis sovietų veiksmo filmas.

Su kuo tik „Bumeris“ ir jo personažai banditai nebuvu lyginami – su Quentinu Tarantino, Franciso Forido Coppolos, Martino Scorsese's filmais, net su „*Kartą Amerikoje*“.

Kritikas Sergejus Kudriavcevas buvo griežtesnis: „Piotro Buslovo sekme tarp žiūrovų ir kritikų galiausiai grindžiama ne tik tuo, kad pasikeitė estetiniai kriterijai ir todėl namudinis kinas, besiorientuojantis į pa-senusius pasaulinio kinematografo atradimus, pateikiamas kaip naujas ekraninio tikrovės pažinimo žodis.

„Bumeris“ prieinamai paaškina vienius, kas pasirengę apsigauti, kad kriminalinė suirutė ne tokia jau ir būsi, kaip atrodo, nes šie mokykloje neišsidūkę vaikinai vis tiek žus (...).“ Man ši citata priminė ir kai kuriuos žiūroviskais vadinamus lie-tuviškus namudinius filmus, bet apie juos, matyt, kitą kartą.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

melyje, filmas atidarys programą „*Kinas po žvaigždėmis*“. Panevėžyje birželio 21 d. „*Viramundo*“ bus pristatytas „*Kino po atviru dangumi*“ programoje, vėliau bus rodomas kino centre „Garsas“.

Nuo birželio 21 d. filmas pradedamas rodyti Kauno „Romuvo“ ir Vilniaus Šiuolaikinio meno centro kino salėje. Pirmą kartą Lietuvoje kartu su premjera kino teatruse filmas bus pristatytas ir užsakomųjų vaizdo paslaugų svetainėse. „*Interaaktiviosios GALA*“ naudotojai gali išvadinti pamatyti videonuomoje.

TARPTAUTINIO KAUNO KINO FESTIVALIO INF.

Anonsai

Po atviru dangumi ir kino teatruse – muzikinė kino kelionė po pasauly „Viramundo“

Kelionės po egzotiškus mūsų žemės kraštus, muzikavimas ir taika. Tokia vasariška bangą kino ekranus jau greitai užliës muzikinis filmas „*Viramundo*“ apie legendinį brazilių muzikantą Gilberto Gilą. Filmo premjera birželio 20 d. atidarys „Kino po žvaigždėmis“ programą Vilniuje.

Brazilijos džiunglės. Aborigenų kaimai Australijoje. Pietų Afrikos Respublikos daugiakultūrių mies-

tausai – išsaugoti nykstančias kultūras, jų muziką ir tradicijas, siekti jų išsilaisvinimo. Tik, kitaip nei legendinis *Viramundo*, rankose jis laiko ne mačete, o gitarą. Ir muzikuoja drauge su kiekvienu, kurį sutinka savo kelyje.

Australijoje Gilberto Gilą pasitinka buvęs „*Midnight Oil*“ vokalistas Peteris Garretas, dabartinis Australijos švietimo ir jaunimo reikalų ministras, garsiojo hito „*Beds are burning*“ apie neteisingą elgesį su Australijos aborigenų gentimis autorius. Gilas lankosi plačiose ir sausose šiaurinės Australijos žemėse, sutinka jojungu genties žmones, groja su tenykščiais savo šaknų iš-

kančiais muzikantais.

Atvykës į Johanesburgą (PAR), Gilas kartu su garsiu šios šalies politiniu aktyvistu ir dainininku Vusi Mahlasela surengia neįtikėtinai emocinį stiprų pasirodymą. „Tu es, nes esu aš. Aš esu, nes esu tu“, – zulų filosofiją Gilui ir filmo žiūrovams aiškina Mahlasela. Apkeliauves pasauli, Gilas grįžta į Braziliją, Amazonės širdį, kur aplanko vietinius indėnus, kovojančius už savo tradicijų išsaugojimą, ir surengia paskutinį koncertą.

„*Viramundo*“ premjera Lietuvoje vidurvasario išvakarėse vyks po atviru dangumi. Birželio 20 d. Vilniuje, Šiuolaikinio meno centro kie-

Parodos	Galerija „Vartai“ Vilnius g. 39 iki 15 d. – Konstantino Bogdano (jaun.) paroda „9/4“ iki 19 d. – Kettvirtadienio peržiūra. Gretos Vileikytės fotografija ir video nuo 18 d. – ARTscape: Slovakių. Stano Masar, Mindaugas Lukošaitis. „Talvisota / Žiemos karas“	Užsienio reikalų ministerija J. Tumo-Vaižganto g. 2 Jūratės Stauskaitės grafika Marijus Piekuro tapyba Rūtės Piekurinės juvelyrika	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS			Dailė
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „Lukas Kranachas Vyresnysis (1472–1553). Madona su Kūdikiu po obelimi“		Iki liepos pradžios devyniose Vilniaus miesto meno galerijose rodomas parodų ciklas „ Kūnas. Lietuvių grafika 1980–2013 “. Ši ambicinga grafikos meno apžvalga arba mažytė šios sritis enciklopedija svarbi vien jau švietiškais tikslais, nes bus ištrauktū žymiu autorių senokai matyti dailai, sugretinti su naujausiais. Įdomu, kad kuratorės – Kristina Kleponytė-Šemeškinė ir Jurga Minčinauskienė – didžiuolę apimtį medžiagos struktūruoja remdamosi žmogaus kūno dalimis. Taip archaiškai, bet iškinamai. Daugiau informacijos www.graphic.lt .	
Radvilų rūmai <i>Vilnius g. 24</i> Reginos Matuzonytės-Ingelevičienės tapybos paroda „Spalva ir linija išreišksti pojūčiai“ Tarptautinė paroda „Sidabro amžius. Rusų dailė Baltijos šalių kolekcijose. 1890–1930“ Rytų Azijos, Naujosios Gvinėjos ir Australijos aborigenų menas			
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenas <i>Arsenalo g. 1</i> Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvių liaudies menas Kryždirbystė Paroda „Vaikystės metų kraštas“ Paroda „Žemaičių vyskupijos istorija“			Muzika
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija <i>Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44</i>			Gedulo ir Vilties diena, birželio 14-aja, 19 val. Nacionaliniame operos ir baletu teatre skambės lenkų kompozitoriaus Krzysztofa Pendereckio „Lenkiškasis Requiem“. Atlikėjai – sopranas Nomeda Kazlaus, mecosopranas Agnieszka Rehlis, tenoras Edas Lyonas, basas Liudas Mikalauskas, Kauno valstybinis choras ir Vroclavo simfoninius orkestras, dirigentas Jacekas Kasprzykas.
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejaus eksposicija Paroda „Relikvijos ir relikvijorai“			Birželio 16 d. 19 val. Filharmonijoje 60-ojo jubiliejaus proga gricē alto virtuozas Jurijus Bašmetas ir jo iškurtas kamerinis ansamblis „ Maskvos solistai “ su Slovėnijos klarnetininku Darko Brleku.
Šiuolaikinio meno centras <i>Vokiečių g. 2</i> ŠMC skaitykloje – Gedimino G. Akstino paroda nuo 14 d. – 15-oji tarptautinė Vilniaus tapybos trienalė „Tapybos kontekstai“ nuo 19 d. – „Autentiškumo sertifikatai mene“			Birželio 20 d. 19 val. Filharmonijoje skambės Vilniaus festivalio džiazas . Skambins pianistas virtuozas Michelis Camilo (kilęs iš Dominikos), įvertintas „Grammy“, „Emmy“ bei kitais pasauliniai apdovanojimais, kartu muzikuos Lincolnas Goinesas (kontrabosas), Cliffas Almondas (būgnai).
Modernaus meno centras <i>Literatų g. 8</i> Parodų ciklo „Kūnas. Lietuvių grafika 1980–2013“ paroda „Dienoraštis“: Irma Balakauskaitė, Inga Dargužytė, Danutė Gražienė, Asta Rakauskaitė			
Galerija „Kairė–dešinė“ <i>Latako g. 3</i> Parodų ciklo „Kūnas. Lietuvių grafika 1980–2013“ paroda „Jos kalba“: Viktorija Danielauskaitė, Saulė Kisarauskienė, Jūratė Rekevičiutė, Jūratė Stauskaitė, Laisvydė Šalčiūtė, Eglė Vertelaitė, Birutė Zokaitytė			
Meno projektų erdvė „Malonioji 6“ <i>Malonioji g. 6</i> 20, 23 d. 19–21 val. – paroda „Kiekvieną dieną numiristi iš naujo“			
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> Pirmoji dizaino krypties meno doktorantų paroda			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> iki 22 d. – Eglės Kuckaitės baigiamojo darbo paroda „Epidermis“			
Galerija „ARgenTum“ <i>Latako g. 2</i> Paroda „Papuošalas mama“ ir Stasio Krasausko „Moters gimimas“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> Pirmoji dizaino krypties meno doktorantų paroda			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> iki 22 d. – Eglės Kuckaitės baigiamojo darbo paroda „Epidermis“			
Galerija „ARgenTum“ <i>Latako g. 2</i> Paroda „Papuošalas mama“ ir Stasio Krasausko „Moters gimimas“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Galerija AV17 <i>Aušros Vartų g. 17</i> Parodų ciklo „Kūnas. Lietuvių grafika 1980–2013“ paroda „Atmintis“: Kęstutis Grigaliūnas, Diana Radaviciūtė, Rūta Spelskytė			
„Juškų gallery“ <i>B. Radvilaitės g. 6B</i> Žygimanto Augustino paroda „Tapyba. 2000–2013“			
Vilniaus rotušė <i>Didžioji g. 31</i> Lino Cicėno tapybos darbų paroda „Rolling Stones Secret Garden Bees, arba Karalius laimina Lietuvą...“			
Galerija „Kunstkamera“ <i>Ligoninės g. 4</i> Parodų ciklo „Kūnas. Lietuvių grafika 1980–2013“ paroda „Isikūnijimai“: Žygimantas Augustinas, Rimvydas Bartkus, Augustas Bidlauskas, Linas Jablonskis, Gediminas Leonavičius, Šarūnas Leonavičius, Rolandas Rimkūnas			
Galerija „M.K. Čiurlionio dailės muziejus“ <i>V. Putvinisko g. 55</i> Paroda „Tautų arenoje. Paryžius 1937“ Aldonos Keturakienės paroda „Kontrastai“			
Žmuidzinavičiaus kūrių ir rinkinių muziejus <i>V. Putvinisko g. 64</i> Kęstučio Palioko (1933–1978) paroda, skirta dailininko 80-mečiui			
Maironio lietuvių literatūros muziejus <i>Rotušės a. 13</i> „Maironis ir jo epocha. ...palieku visą mano judomajį turtą“; „Mano galvo plasta varnė-			
KLAIPÉDA			
Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija <i>Liepų g. 33</i> Prano Domšaičio tapybos, dailininko marijisto Česlovo Janušo (1907–1993, JAV) kūriinių „Pris Baltijos ir prié Atlanto“ ekspozicijos, Vytauto Kašubos kūrybos ekspozicija „Žmogaus misterija“			
PANEVĖŽYS			
Dailės galerija <i>Respublikos g. 3</i> Stanislovo Žvirgždo fotografijų paroda „Lietuviški peizažai“			
ŠIAULIAI			
Dailės galerija <i>Vilnius g. 245</i> Skulptūros ir grafikos atrankinė-konkursinė paroda „Potencija“			
Šiaurės Lietuvos kolegija <i>Tilžės g. 22</i> Šiaulių Dainų progimnazijos neformalaus vaikų švietimo Naujuju medijų mokyklos mokiniai kūrybos paroda „Laukas“			
Parodos			
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „Lukas Kranachas Vyresnysis (1472–1553). Madona su Kūdikiu po obelimi“			
Radvilų rūmai <i>Vilnius g. 24</i> Reginos Matuzonytės-Ingelevičienės tapybos paroda „Spalva ir linija išreišksti pojūčiai“ Tarptautinė paroda „Sidabro amžius. Rusų dailė Baltijos šalių kolekcijose. 1890–1930“ Rytų Azijos, Naujosios Gvinėjos ir Australijos aborigenų menas			
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenas <i>Arsenalo g. 1</i> Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvių liaudies menas Kryždirbystė Paroda „Vaikystės metų kraštas“ Paroda „Žemaičių vyskupijos istorija“			
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija <i>Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44</i>			
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejaus eksposicija Paroda „Relikvijos ir relikvijorai“			
Šiuolaikinio meno centras <i>Vokiečių g. 2</i> ŠMC skaitykloje – Gedimino G. Akstino paroda nuo 14 d. – 15-oji tarptautinė Vilniaus tapybos trienalė „Tapybos kontekstai“ nuo 19 d. – „Autentiškumo sertifikatai mene“			
Modernaus meno centras <i>Literatų g. 8</i> Parodų ciklo „Kūnas. Lietuvių grafika 1980–2013“ paroda „Dienoraštis“: Irma Balakauskaitė, Inga Dargužytė, Danutė Gražienė, Asta Rakauskaitė			
Galerija „Kairė–dešinė“ <i>Latako g. 3</i> Parodų ciklo „Kūnas. Lietuvių grafika 1980–2013“ paroda „Jos kalba“: Viktorija Danielauskaitė, Saulė Kisarauskienė, Jūratė Rekevičiutė, Jūratė Stauskaitė, Laisvydė Šalčiūtė, Eglė Vertelaitė, Birutė Zokaitytė			
Meno projektų erdvė „Malonioji 6“ <i>Malonioji g. 6</i> 20, 23 d. 19–21 val. – paroda „Kiekvieną dieną numiristi iš naujo“			
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS			
Galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> Pirmoji dizaino krypties meno doktorantų paroda			
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> iki 22 d. – Eglės Kuckaitės baigiamojo darbo paroda „Epidermis“			
Galerija „ARgenTum“ <i>Latako g. 2</i> Paroda „Papuošalas mama“ ir Stasio Krasausko „Moters gimimas“			
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			
Galerija AV17 <i>Aušros Vartų g. 17</i> Parodų ciklo „Kūnas. Lietuvių grafika 1980–2013“ paroda „Atmintis“: Kęstutis Grigaliūnas, Diana Radaviciūtė, Rūta Spelskytė			
„Juškų gallery“ <i>B. Radvilaitės g. 6B</i> Žygimanto Augustino paroda „Tapyba. 2000–2013“			
Vilniaus rotušė <i>Didžioji g. 31</i> Lino Cicėno tapybos darbų paroda „Rolling Stones Secret Garden Bees, arba Karalius laimina Lietuvą...“			
Galerija „Kunstkamera“ <i>Ligoninės g. 4</i> Parodų ciklo „Kūnas. Lietuvių grafika 1980–2013“ paroda „Isikūnijimai“: Žygimantas Augustinas, Rimvydas Bartkus, Augustas Bidlauskas, Linas Jablonskis, Gediminas Leonavičius, Šarūnas Leonavičius, Rolandas Rimkūnas			
Galerija „M.K. Čiurlionio dailės muziejus“ <i>V. Putvinisko g. 55</i> Paroda „Tautų arenoje. Paryžius 1937“ Aldonos Keturakienės paroda „Kontrastai“			
Žmuidzinavičiaus kūrių ir rinkinių muziejus <i>V. Putvinisko g. 64</i> Kęstučio Palioko (1933–1978) paroda, skirta dailininko 80-mečiui			
Maironio lietuvių literatūros muziejus <i>Rotušės a. 13</i> „Maironis ir jo epocha. ...palieku visą mano judomajį turtą“; „Mano galvo plasta varnė-			
KLAIPÉDA			
Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija <i>Liepų g. 33</i> Prano Domšaičio tapybos, dailininko marijisto Česlovo Janušo (1907–1993, JAV) kūriinių „Pris Baltijos ir prié Atlanto“ ekspozicijos, Vytauto Kašubos kūrybos ekspozicija „Žmogaus misterija“			
PANEVĖŽYS			
Dailės galerija <i>Respublikos g. 3</i> Stanislovo Žvirgždo fotografijų paroda „Lietuviški peizažai“			
ŠIAULIAI			
Dailės galerija <i>Vilnius g. 245</i> Skulptūros ir grafikos atrankinė-konkursinė paroda „Potencija“			
Šiaurės Lietuvos kolegija <i>Tilžės g. 22</i> Šiaulių Dainų progimnazijos neformalaus vaikų švietimo Naujuju medijų mokyklos mokiniai kūrybos paroda „Laukas“			
Parodos			
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „Lukas Kranachas Vyresnysis (1472–1553). Madona su Kūdikiu po obelimi“			
Radvilų rūmai <i>Vilnius g. 24</i> Reginos Matuzonytės-Ingelevičienės tapybos paroda „Spalva ir linija išreišksti pojūčiai“ Tarptautinė paroda „Sidabro amžius. Rusų dailė Baltijos šalių kolekcijose. 1890–1930“ Rytų Azijos, Naujosios Gvinėjos ir Australijos aborigenų menas			
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenas <i>Arsenalo g. 1</i> Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvių liaudies menas Kryždirbystė Paroda „Vaikystės metų kraštas“ Paroda „Žemaičių vyskupijos istorija“			
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija <i>Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44</</i>			

DRUSKININKAI	Fojé 15 d. 14 val. – džiazo sesijos teatre: „No Drums“ trio	M.K. Čiurlionio memorialinis muziejus	monijoje – „Klasikos viražai“. J. Bašmetas (altas), D. Brlekas (klarnetas), kamerinis ansamblis „Maskvos solistai“. Programoje W.A. Mozart, C.M. von Weberio, N. Paganini, P. Čaikovskio kūriniai
M.K. Čiurlionio g. 35		Teatras „Lėlė“	20 d. 19 val. <i>Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje</i> – festivalio džiazas. Michel Camilo trio: M. Camilo (fortepijonas), L. Goinesas (kontrabosas), C. Almondas (mušamieji)
nuo 16 d. – paroda M.K. Čiurlionis ir Druskininkai: laiko sąšaukos“		Mažoji salė	
V.K. Jonyno galerija	15, 16 d. 12 val. – N. Indriūnaitės „COLIUKĖ“ (H.Ch. Anderseno pasakos motyvais). Rež. ir dail. – R. Driežis	KAUNAS	
M.K. Čiurlionio g. 41		Kauno kamerinis teatras	Kongresų rūmai
Adomo Galidiko jubiliejinė tapybos ir foto-dokumentikos paroda „Vulkaniški proveržiai“		20 d. 18 val. – PREMJERA! Molière'o „ŠYKTUOLIS arba MELO MOKYKLA“. Rež. – A. Pociūnas	15 d. 20 val. <i>Vilniaus paveikslų galerijos kieme</i> – „Simfoninė diskoteka“. Solistai D. Montvydas, A. Grigorian, V. Matačiūnaitė, Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – G. Rinkevičius
PALANGA		KLAIPĖDA	TRAKAI
Galerija „Ramybė“		Klaipėdos lėlių teatras	Užutракio dvaras
Vytauto g. 35	iki 20 d. – Jūratės Kazakevičiūtės objektų ir minkštujų skulptūrų paroda „Transformacijos. Dialogas su gamta“	14 d. 18 val. – „ŠALIA“ (pagal M. Valiuko pjesę). Rež. – G. Radvilavičiūtė	16 d. 15 val. – „Perpetuum mobile“. P. Jacunkas (violončelė), R. Sviackevičius (akordeonas). Programoje M. De Fallos, A. Pärto, A. Šenderovo, I. Stravinskio, B. Kutavičiaus, Á. Piazzollos kūriniai
Monikos Furmanavičiūtės tapybos paroda „Kintanti tapati“		15 d. 12 val. – „RAUDONKEPURAITĖ“. Rež. – G. Radvilavičiūtė	
NIDA		16 d. 12 val. – atostogų pradžios šventė	
Kultūros ir turizmo informacijos centras „Agila“		ŠIAULIAI	PANEVĖŽYS
Taikos g. 4		Šiaulių dramos teatras	Dailės galerija
iki 20 d. – Augustino Našlėno fotomontažų paroda „Rekviem posovietiniui sapnui“		15 d. 18 val. – PREMJERA! N. Leskovo „LEDI MAKBET IŠ MCENSKO APSKRITIES“. Rež. – R. Banionis	17 d. 18 val. – ansamblis „Amerikos virtuozai“ (JAV): Ch. Borowsky (balsas ir lūpinė armonikėlė), C. Barczyk-Barowsky (violončelė), E. Borowsky (smuikas), E. Borowsky (fortepijonas), B. Traubas (smuikas, Lietuva). Programoje A. Vivaldi, F. Chopino, C. Debussy, D. Popperio ir kt. kūriniai
Spektakliai		PANEVĖŽYS	Vakarai
VILNIUS		Juozo Miltinio dramos teatras	VILNIUS
Nacionalinis operos ir baletu teatras		19, 20 d. 18 val. PREMJERA! Molière'o „TARTIUFA“. Rež. – D. Kazlauskas	Bažnytinio paveldo muziejus
16 d. 19 val. – „TRISTANAS IR IZOLDA“ (pagal R. Wagnerio muz.). Libreto autorai K. Pastorai, C. Alphenaar. Choreogr. – K. Pastorai (Lenkija). Muzikinis vad. ir dir. – M. Pitrenas		21 d. 10 val. – KTU diplomų įteikimas	18 d. 17.30 – paskaita „Vienuolynas versus muziejus: bažnytinio paveldo aktualizacija ar profanacija? Dizono sakralinės dailės muziejaus istorija ir patirtis“. Paskaitą skaito Dizono sakralinės dailės muziejaus direktorė M. Blondel
19 d. 19 val. – „ŽYDRASIS DUNOJUS“. Dir. – A. Šulčys		Raštojų klubas	
20 d. 19 val. – J. Strausso „ŠIKSNOSPARNIS“. Muzikinis vad. ir dir. – M. Staškus, dir. – J. Geniušas		17 d. 17.30 – poëtės L. Šimkutės dvikalbės poezijos knygos „Kažkas pasakyta / Something is said“ pristatymas. Kartu su knygos autore dalyvauja literatūologas R. Tamošaitis, poetas J. Kalinauskas, pianistas A. Vasiliauskas	
Nacionalinis dramos teatras		Koncertai	
Didžioji salė		VILNIUS	
14 d. 18.30 – Just. Marcinkevičiaus „KATEDRA“. Rež. – O. Koršunovas		Lietuvos nacionalinė filharmonija	Lietuvos nacionalinė filharmonija
15, 20, 21 d. 17 val. – M. Ivaškevičiaus „ŠVARYMAS“. Rež. – O. Koršunovas		Vilniaus festivalis	opers ir baletu teatre – Gedulio ir vilties dienai. Atlikėjai N. Kazlaus (sopranas), A. Rehlis (mecosopranas), E. Lyonas (tenoras), L. Mikalauskas (bosas), Vroclavo filharmonijos simfoninių orkestras, Kauno valstybinis choras. Dir. – J. Kaspyšas.
Dekoracijų dirbtuvės		14 d. 19 val. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje	Programoje K. Pendereckio „Lenkiškasis Requiem“
19 d. 20 val. – G. Labanauskaitės „RAUDONI BATRAIŠČIAI“. Rež. – Y. Ross		16 d. 19 val. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje	

Anonsai

Klasikos šedevrai Jurijaus Bašmetu ir „Maskvos solistų“ koncerte

Birželio 16 d., sekmadienį, 19 val. Vilniaus festivalio koncerte Lietuvos nacionalinės filharmonijos salėje vienu ryškumu sužibės vieno žymiausių Rusijos kamerinių ansamblių – „Maskvos solistų“ parengta programa. Populiariajų XVIII–XIX a. klasiką šis pasaulyje pagarsėjęs kolektyvas gręs u savo vadovu altininku Jurijumi Bašmetu ir svečiu iš Slovėnijos, klarnetininku Darko Brleku.

„Klasikos viražais“ pavadinta koncerto programa klausytojus pakvies į užburiantį W.A. Mozarto, C.M. von Weberio, N. Paganini ir P. Čaikovskio muzikos pasauly. Ypač pakilių nuotaiką žada koncerto pradžia – skambės vienas populiarusių W. A. Mozarto kūriniai, visiems kone atmintinai žinoma „Mažoji nakties muzika“. Du virtuozi – pianisto ir smuikininko, vėliau tapusių ir garsiaus kompozitoriais, – C.M. von Weberio ir N. Paganini kameriniai opusai – Kvintetas klarnetu, dviem smuikams, altui ir violončeli B-dur ir Koncertas altui ir styginių kvartetui, perdirbtu orkest-

rui, sutviskės naujomis spalvomis, kurių dar klasikų muzikinės raiškos šviesoje jau ieškojo ankstyvojo romantizmo kūrėjai. Vakarą pabaigs savotiška repriza – P. Čaikovskio Serenada styginiams, apie kurią kompozitorius sakė: „Tai mano duoklė Mozartui; Serenada sumanya kaip jo stiliaus imitacija, džiaugčiaus, jei būčiau priartėjės prie šio pavyzdžio.“ Neabejotina, kad priartėti prie W.A. Mozarto ir kitų klasikų muzikos „Maskvos solistams“ puikiai patvys. Šio kolektyvo repertuarė – daugiau kaip 300 pasaulinės klasikos šedevrų ir rečiau skambančių XVII–XXI a. kūriniai – nuo Bacho ir Mozarto iki Schnittke's ir Denisovo. Kolektyvas, kuriame 1992 m. susibūrė gabiausi Maskvos konservatorijos auklėtiniai, debiutavo jos Didžiojoje salėje, o po dvejų dienų jam koncertavo prestižinėje Paryžiaus „Pleyel“ salėje. Šiandien „Maskvos solistai“ – vienos ryškiausios Europos kamerinių ansamblių, pelnės daugybę tarptautinių apdovanojimų, tarp jų – ir 2008 m. prestižinį „Grammy“ geriausiai pasirodžiaviam nedideliam kolektyvui.

„Maskvos solistų“ jkūrėjas ir mano vadovas Jurijus Bašmetas – vienas ryškiausiu mūsų dienų pasailio

alto virtuozu, šiemet minintis savo 60-metį, „Alto Paganini“ vadinamo atlikėjo koncertinė, pedagoginė ir vienuomenė veikla yra peržengusi vienas valstybių, institucijų, muzikinių epochų sienas. Instrumentai, kuris koncertiniu buvo pripažintas vos praėjusime amžiuje, J. Bašmetas iškėlė ir įteisino savo nepaprastu profesionalumu, virtuoziškumu ir muzikine pajauta. Išpopuliarinęs alto muzikos klasiką, atlikėjas įkvėpia daugelį šiuolaikinių kompozitorių, groja jo užsakytus ir jam dedikuotus kūriniai.

Kitas vakaro solistas – slovėnų klarnetininkas Darko Brlekas, pagarsėjęs ne vien savo koncertine veikla, bet ir organizaciniais gebėjimais. Laikomas vienu ryškiausiu Slovėnijos kultūros vadybininku, jis yra Liublianos festivalio meno vadovas ir generalinis direktorius, Eupropos festivalių asociacijos prezidentas. Koncertuodamas Europoje, JAV, Azijoje ir Pietų Amerikoje D. Brlekas atlieka klasikinę bei šiuolaikinę muziką, taip pat specialiai jam sukurtais kūriniais. Klarnetininkas vadovauja meistriskumo kursams, vasaros seminarams, dalyvauja tarptautinių konkursų žiuri.

VILNIAUS FESTIVALIO INF.

Bibliografinės žinios

GROŽINĖ LITERATŪRA

Atidaryk, kaimyne : eileraščių ir novelių rinktinė / Henrikas Algis Čigrijėjus. – Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2013 (Vilnius : Standartų sp.) – 279, [1] p. – (Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatai ; kn. 16). – Virš. antr. ir aut. nenurodyti. – Tiražas 800 egz. – ISBN 978-9986-39-748-9 (jr.)

Atsargiai. Meilė! : romanai / Daiva Vaitkevičiūtė ; [Dalius Karpavičiūtė iliustracijos]. – Panevėžys : Magilė, 2013 (Vilnius : Spauda) – 228, [3] p. : iliustr. – Tiražas 700 egz. – ISBN 978-9986-956-80-8 : [14 Lt]

Children of Siberia : memoirs of Lithuanian exiles : supplemented translation of the Lithuanian edition / [compiled by Irena Kurtinaitė Aras and Vidmantas Zavadskis ; translated by Živilė Gimbutas ; illustrated by Marius Zavadskis]. – Kaunas : Naujasis lankas, 2013 ([Kaunas] : Morkūnas and Co.) – 327, [1] p. : iliustr., portr., žml. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-03-770-5 (jr.)

Didysis Getsbis : romanai / F. Scott Fitzgerald ; iš anglų kalbos vertė Gražina Zolubienė. – Kaunas : Obuolys (i.e. MEDIA INCOGNITO, 2013) (Kaunas : Spindulio sp.) – 312, [2] p. – (I Geriausiai iš geriausių literatūros klasikų), ISSN 2335-7886). – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-509-8

Gyvybės išverktoj akys : gyvuosenos / Petras Palionis ; [dailininkas Egidijus Rudinskas]. – Kaunas : Naujasis lankas, 2013 (Kaunas : Morkūnas ir Ko) – 87, [1] p. : iliustr. – Tiražas 333 egz. – ISBN 978-9955-03-782-8

Hipnotizuoti Marijų : [apysaka] / Richard Bach ; iš anglų kalbos vertė Jovita Liutkutė. – Kaunas : Trigrama, [2012] (Vilnius : BALTO print). – 145, [2] p. – Tiražas [3000] egz. – ISBN 978-9955-477-18-1 (jr.)

Yda : romanai / Magdalena Tulli ; iš lenkų kalbos vertė Vytautas Deksnys. – Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2013 (Vilnius : BALTO print). – 174, [1] p. – Tiražas 1200 egz. – ISBN 978-9986-39-749-6 (jr.)

Antanas A. Jonynas : 54 sonetai. – Kaunas : Naujasis lankas : Kauno meno kūrėjų asociacija, 2013 (Kaunas : Morkūnas ir Ko) – 62, [2] p. – (Poezijos pavasario laureatų bibliotekėlė : ppib, ISSN 2335-2213 ; kn. 17). – Tiražas 300 egz. – ISBN 978-9955-03-781-1

Kad Lietuva neišsibaikščiotų : [poezijos rinkinys] / Ričardas Mikutavičius ; [sudarytojas Vytautas Motiejūnas]. – [Kaunas : Arx Baltica, 2008] – . – ISBN 978-9955-755-92-0

T. 3 / [sudarytojas Petras Palilionis]. – Kaunas : Naujasis lankas, 2013 (Kaunas : Morkūnas ir Ko) – 195, [4] p. : iliustr., portr. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9955-03-764-4

Keltininkas : eileraščiai / Algimantas Mikuta. – Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2013 (Vilnius : Petro ofsetas). – 101, [1] p. – Tiražas [700] egz. – ISBN 978-9986-39-751-9 (jr.)

Laukų ramėnė : eileraščiai / Valerija Kizaitė-Jagelienė ; [ilustracijos Aurimo Malinausko]. – Panevėžys : Reklamos forma, 2013 (Panevėžys : Reklamos forma). – 123, [1] p. : iliustr. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-609-8104-02-8

Lemties vartai : [romanas] / Agata Kristi ; [iš anglų kalbos vertė Jonas Sipulis]. – [Vilnius] : Sirokas [i.e. FNS Group, 2013] ([Gargždai (Klaipėdos r.)] : Print-it). – 287, [1] p. – (Agatos Kristi kolekcija, ISSN 1822-7376 ; 56). – Virš. aut.: Agatha Christie. – Tiražas [2500] egz. – ISBN 978-609-8057-09-6

Malonės pilnoji : [noveletės] / Marija Djačenko ; [ilustracijos – Dovilė Pužinaitė]. – Kaunas : Naujasis lankas, [2013] (Kaunas : Morkūnas ir Ko) – 179, [1] p. : iliustr. – Tiražas 200 egz. – ISBN 978-9955-03-772-9 (jr.)

Muzynas : Šiaulių universiteto Humanitarinio fakulteto studentų bei absolventų meninės kūrybos almanachas / redakcinė kolegija: Vigmantas Butkus ... [et al.]. – Šiauliai : Šiaulių universiteto leidykla, 2013. – ISSN 2335-7967

[Kn.] 4 / sudarytoja Dalia Jakaitė. – 2013 (Šiauliai : Šiaulių knygrifykla-sp.). – 167, [1] p. : iliustr. – Tekstas liet., angl., rus. – Tiražas 100 egz.

Narkomanas per prievarą : romanai / Petras Deltuva. – Kaunas : Naujasis lankas, 2013 (Kaunas : Morkūnas ir Ko) – 111, [1] p. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-9955-03-777-4

Negestančios mintys : [esė] / Vytautas Nezguda. – Kaunas : Naujasis lankas, 2013 (Kaunas : Morkūnas ir Ko) – 122, [3] p. – Tiražas 300 egz. – ISBN 978-9955-03-762-0 (jr.)

Nesibaigianti naktis : [romanas] / Agata Kristi ; [iš anglų kalbos vertė Lidija Budinienė]. – [Vilnius] : Sirokas [i.e. FNS Group, 2013] (Kaunas : Spindulio sp.) – 239, [1] p. – (Agatos Kristi kolekcija, ISSN 1822-7376 ; 4). – Virš. aut.: Agatha Christie. – Tiražas [22

„Apgaulės meistrai“

Savaitės filmai

Apgaulės meistrai ***

FTB agentai sekia grupę iliuzionistų, kurie vykstant šou grobia bankus ir pavogtus pinigus atiduoda žiūrovams. Režisierius Louis Leterrier filme surinko daug puikų aktorių: Mélanie Laurent, Jesse Eisenbergą, Marką Ruffalo, Islą Fisher, Morganą Freemaną, Woody Harrelsoną, Dave'ą Franco ir Michaelą Caine'ą. Daug fokusų jie atliko patys, filmas buvo kuriamas Niujorke, Las Vegas, Paryžiuje ir Naujajame Orleanėje. (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Didysis Getsbis ***

Franciso Scotto Fitzgeraldo romaną į ekraną perkėlęs australų režisierius Bazas Luhrmannas išsaugojo melodramatišką siužetą: mišlingas turuolis Getsbis (Leonardo DiCaprio) myli filmo pasakotojų Niko (Tobey Maguire) pussecerę Deicę (Carrey Mulligan), ištekėjusių už aristokrato ir mergišiaus Tomo (Joel Edgerton), ir padarys viską, kad Deicė būtų su juo. Tačiau igyvendinta Getsbio amerikietiškoji svajonė atsimuš i „senųjų pinigų“ prietarus ir aristokratų klasą. Vis dėlto šis siužetas Luhrmannui yra tik pretekstas kurti megalomaniską kičinį 3D kino reginį, kuriame vaizduoti tirštumas užgožia kamerinę meilęs dramą ir 3-ijo dešimtmecio JAV atmosferą (JAV, Australija, 2013). (Vilnius, Kaunas)

Kolibrio efektas ***

Jasonas Stathamas vaidina Afganistano karo veterana, tarnavusį specialiuosiuose daliniuose. Dabar Džėjus yra benamis ir bando pamiršti praeitį. Jo nelaimių draugė – Izabelė. Vieną naktį vyrą užpuola banditų gauja. Džėjus gydos žaizdas ir išgyja naują tapatybę. Tačiau netrukus jis sužino, kad iš upės ištrauktas Izabelės lavonas. Kad atkeršytų už jos mirtį, Džėjus bus priverstas vėl tapti žudymo mašina. Šis filmas – režisūrinis scenaristo Steveno Knighto („Rytietiški pažadai“) debiutas. Taip pat vaidina Agata Buzek, Sang Lui, Lee Asquithas-Coe, Vicky McClure (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas)

Nuodėminga aistra ****

Dvi filmo herojės dirba didelėje korporacijoje. Kristina paskelbia karą savo asistentei Izabelei, kai sužino, kad si užmegzti romaną su jos meilžiu. Postmodernistas Brianas De Palma supina sapnus ir realybę, siekdamas kuo labiau supainioti žiūrovus, bandančius įminti žmogžudystės mįslę. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Rachel McAdams ir Noomi Rapace. Šis filmas – prancūzo Alaino Corneau juostos „Meilės nusikaltimas“ (2010) perdirbinys (Prancūzija, Vokietija, 2012). (Vilnius, Kaunas, Palanga)

Praktikantai **

Dar vienas filmas apie idiotus, tik šiekart filmo herojai, prekybos agentai Bilas ir Nikas, stengdamiesi įrodityti, kad neatsilieka nuo gyvenimo, tiksliau, nuo jų karjerą sužlugdžiusių kompiuterių, gauna stažuotę „Google“ kompanijoje kartu su grupe geriausių studentų. Bet patekus į ši fantastišką pasauly liems teks konkuruoti su kompiuterių genijais. Shawno Levy filme pagrindinius vaidmenis sukūrė Vince'as Vaughnas ir Owenas Wilsonas, keliis kartus ekrane pasirodė ir „Google“ ikurėjas Sergejus Brinas (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Žemė – nauja pradžia **

M. Nighto Shyamalano filmo veiksmas nukelia į tolimal ateičių. Praėjo tūkstantis metų po to, kai įvyko katastrofa, privertusi žmoniją palikti Žemę. Filmo herojus – legendinis generolas Seiferis nusprendžia daugiau dėmesio skirti šeimai ir trylikamečiam sūnui Kitajui. Per asteroidų audrą aparatas, kuriuo skrido tévas su sūnumi, sugedo ir nukrito į pavojingą Žemę. Tévas sužeistas, o sūnus turės nugalėti daug kliūčių, kad paliečių gelbėjimosi signalą. Pagrindinius vaidmenis filme sukūrė tévas ir sūnus Willas ir Jadenas Smithai (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

- 14–20 d. – Apgaulės meistrai (JAV) – 11.30, 14.15, 16.45, 19.15, 22 val.
14–19 d. – Praktikantai (JAV) – 11, 13.25, 16.15, 18.45, 21.30; 20 d. – 11, 13.25, 16.15, 18.45, 21.30 23.59
14–20 d. – Mano mama dinozaurė (3D, JAV) – 13.45, 16 val.
Mano mama dinozaurė (JAV) – 11.20
14–19 d. – Didžiosios vestuvės (JAV) – 17.50, 20.15; 20 d. – 17.50, 20.15, 22.15
14–20 d. – Greiti ir išsiutė 6 (JAV) – 11, 13.40, 16.20, 19, 21.40
14–19 d. – Paslaptinga karalystė (JAV) – 11.15, 13.25, 15.40, 15.40, 17.50, 20.15; 20 d. – 11.15, 13.25, 15.40
14–20 d. – Paslaptinga karalystė (3D, JAV) – 12, 14.30, 17 val.
14–19 d. – Žemė – nauja pradžia (JAV) – 11.45, 14, 16.30, 19, 21.15; 20 d. – 11.45, 14, 16.30, 19, 21.15, 23.30
14–19 d. – Pagirios 3: velniai žino kur (JAV) – 12.20, 15, 19.30, 22 val.; 20 d. – 12.20, 15, 19.30, 22, 23.59
14–20 d. – Krudžiai (JAV) – 14.30, 17 val.
14–19 d. – Nuodėminga aistra (Prancūzija, Vokietija) – 19.30, 21.45; 20 d. – 19.30, 21.45, 23.45
Didysis Getsbis (JAV, Australija) – 17.30, 20.45; 16 d. – 17.30; 20 d. – 17.30, 20.45, 23.45
14–18, 20 d. – Tolyn į tamsą: žvaigždžių kelias (3D, JAV) – 18.15
14–19 d. – Kolibrio efektas (JAV) – 21 val.; 20 d. – 21, 23.15
14, 15, 17–20 d. – Madagaskaras 3 (JAV) – 12 val.
16 d. – Ralfas Griovėjas (JAV) – 11 val.

Forum Cinemas Akropolis

- 14–19 d. – Apgaulės meistrai (JAV) – 13.15, 16.15, 21.30; 20 d. – 13.15, 16.15, 21.30, 23.59
14–19 d. – Praktikantai (JAV) – 11.45, 14.15, 18.15, 21.15; 20 d. – 11.45, 14.15, 18.15, 21.15, 23.45
14–20 d. – Pagirios 3: velniai žino kur (JAV) – 14.15, 19.30, 21.40; 20 d. – 14, 17.15, 19.30, 21.40, 23.40
14–19 d. – Žemė – nauja pradžia (JAV) – 11.30, 16.15, 18.30, 21 val.; 20 d. – 11.30, 16.15, 18.30, 21, 23.10
14–19 d. – Greiti ir išsiutė 6 (JAV) – 12, 14.30, 17.30, 20.30; 20 d. – 12, 14.30, 17.30, 20.30, 23.15; 20 d. – Paslaptinga karalystė (JAV) – 11.15, 13.20, 15.30, 17.30
14–19 d. – Sapnuoju, kad einu (rež. J.V. Tūras) – 18.15
14 d., 15 d. – 7 dienos Havanoje (Ispanija, Prancūzija) – 20.45; 16 d. – 21 val.; 18 d. – 21.15
15 d. – Transo būsena (D. Britanija) – 18.30; 16 d. – 16 val.
15, 16 d. – Mano mama dinozaurė (JAV) – 15.30, 17.30
15 d. – Paščę pirmieji metai (D. Britanija) – 21.30; 17 d. – 21 val.
14–19 d. – Optimisto istorija (JAV) – 16.30; 19 d. – 19 val.
17 d. – Mažiškas Paržiūnas 3 (Prancūzija) – 18.15
18 d. – Vienoje kilpoje (D. Britanija) – 18.15
19 d. – Širdžių edikas (Prancūzija) – 21 val.
20 d. – Didysis Getsbis (JAV, Australija) – 18 val.

Ozo kino salė

- 14, 21 d. – Pažvelk, tai Vilnius (autoriai L. Pociūnienė, D. Vildžiūnas) – 16.30
14, 20 d. – Aurora (rež. K. Buožytė) – 18 val.
15, 20 d. – Emigrantai (rež. J. Krisiūnas) – 16.30
18 d. – Varpas (rež. A. Stonys) – 16.30
15, 21 d. – 7 dienos ir naktys su Marilyn Monroe (D. Britanija, JAV) – 18 val.
18 d. – Tėve mūšų, kuris esi medyje (Australija, Vokietija, Italija) – 18 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

- 14, 15, 20 d. – Apgaulės meistrai (JAV) – 11, 13.45, 16.15, 18.15, 21.15; 20 d. – 13, 15.15, 18, 21 val.; 17–19 d. – 12.45, 15.15, 18, 21 val.
14–20 d. – Praktikantai (JAV) – 13.30, 19, 21.40
14–20 d. – Mano mama dinozaurė (3D, JAV) – 13.45, 16.15; Mano mama dinozaurė (JAV) – 11.15
20 d. – Didžiosios vestuvės (JAV) – 19.15, 21.50, 23.50
14, 15 d. – Pagirios 3: velniai žino kur (JAV) – 16.45, 18.15, 20.45, 21.50; 20 d. – 16.45, 18.15, 20.45, 21.50; 20 d. – 16.45, 18.15, 20.45, 23 val.
14, 15 d. – Žemė – nauja pradžia (JAV) – 11, 13.15, 18.45, 21.10, 23.30; 16–19 d. – 11, 13.15, 18.45, 21.10; Greiti ir išsiutė 6 (JAV) – 15.30, 18.30, 21.30; Paslaptinga karalystė (3D, JAV) – 10.30, 13, 15.45
14–19 d. – Paslaptinga karalystė (JAV) – 11.30, 14, 19.15; 20 d. – 11.30, 14 val.
14–20 d. – Krudžiai (JAV) – 10.45
14, 15, 17–20 d. – Lorakas (JAV) – 10.15
16 d. – Ozas: didingas ir galingas (JAV) – 10.30
PALANGA

Naglis

- 14, 19 d. – Mano mama dinozaurė (JAV) – 16 val.; 15 d. – 18.30; 16 d. – 15 val.; 17 d. – 17.40
14 d. – Užmirštieji (JAV) – 17.50; 17 d. – 18.50; 19 d. – 17.40
14 d. – Mergvakaris Maljorkoje (Rusija) – 20.15
15 d. – Pabégimas iš planetos Žemė (JAV) – 15 val.; 20 d. – 16 val.
15 d. – Milijardierius ir blondinė (JAV) – 16.45
15 d. – Nuodėminga aistra (Prancūzija, Vokietija) – 20.15; 16 d. – 19 val.; 20 d. – 20 val.
18 d. – Batuotas katinas Pūkis (JAV) – 16 val.
16 d. – Olimpo agultis (JAV) – 16.50; 18 d. – 17.45; 18 d. – Valentinas vienas (rež. D. Ulvydas) – 20 val.
19 d. – Meilė yra viskas, ko reikia (Danija) – 20 val.
20 d. – Saugus prieiglobstis (JAV) – 17.45

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.
Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „7 meno dienos“,
Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2611926.
El. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. I. Tiražas 900 egz.
Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė.
Remia LR Kultūros rėmimo fondas,
Spaudos, radio ir televizijos rėmimo fondas

